



# پایش ملی محیط کسب و کار ایران

## بهار ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

(دوره نوزدهم)

مرداد ۱۴۰۰



## فهرست مطالب

۳	.....مقدمه
۴	.....چکیده نتایج
۵	..... <b>بخش اول: روش‌شناسی گزارش</b>
۵	..... معرفی مؤلفه‌های طرح پایش
۹	..... طرح نمونه‌گیری
۱۵	..... محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار
۱۶	..... آشنایی با نظریه عمومی کار آفرینی شین
۱۷	..... <b>بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری</b>
۱۷	..... شاخص کل محیط کسب و کار
۱۸	..... شاخص بخشی محیط کسب و کار
۲۱	..... شاخص استانی محیط کسب و کار
۲۶	..... شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی
۲۹	..... شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها
۳۱	..... شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کار آفرینی شین
۳۳	..... شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی
۳۴	..... شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی
۳۵	..... شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان
۳۵	..... شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی
۳۸	..... مهمترین قوانین مغل کسب و کار از نگاه فعالان اقتصادی
۴۰	..... برخی اقدامات انجام شده به منظور رفع موانع کسب و کار

## مقدمه

محیط کسب و کار به مجموعه عواملی گفته می‌شود که بر عملکرد یا اداره بنگاه‌های اقتصادی مؤثر هستند اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها قرار دارند؛ عواملی نظیر قوانین و مقررات، میزان بارندگی، فرهنگ کاری در یک منطقه و ... که در کشورها و مناطق جغرافیایی گوناگون، در هر رشته کاری و نیز در طول زمان متفاوت هستند. امروزه، بهبود محیط کسب و کار یکی از مهمترین راهبردهای توسعه اقتصادی هر کشور به شمار می‌رود و علاوه بر آن هرچه محیط کسب و کار یک کشور شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی بیشتر و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه نیز بیشتر می‌شود. با این حال بهبود محیط کسب و کار، نیازمند برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مطلوب است، که دستیابی به این مهم نیازمند وجود فرایندی مستمر برای پایش و سنجش وضعیت محیط کسب و کار هر کشور است.

در همین راستا و در سال ۱۳۹۰، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را تصویب کردند. به موجب ماده ۴ این قانون: «اتاق‌ها موظفند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند». اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در قالب اجرای یک طرح پژوهشی در سال ۱۳۹۴، نسبت به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار اقدام نمود و اجرای طرح ملی پایش محیط کسب و کار را در اواخر سال ۱۳۹۵ با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف ایران در دستور کار خود قرار داد.

گزارش حاضر، نوزدهمین گزارش فصلی است که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با رویکرد تلفیق داده‌های پیمایشی با داده‌های آماری بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین<sup>۱</sup> ارائه نموده است. در این گزارش، داده‌های پیمایشی حاصل از ادراک سنجی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور در بهار ۱۴۰۰، از ۲۹۵۱ فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی (CAWI<sup>۲</sup>) و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه (CATI<sup>۳</sup>) صورت گرفته است و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد استفاده قرار گرفته‌اند. امید است نتایج این طرح بتواند نقشه راه روشنی برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در جهت بهبود محیط کسب و کار کشور فراهم آورد.

شایان ذکر است به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور از اسفند ماه سال ۹۸، شاخص ملی محیط کسب و کار با احتساب اثر کرونا به عنوان یکی از موانع کسب و کار محاسبه شده است.

- 
1. Schein
  2. Computer Assisted Web Interviewing
  3. Computer Assisted Telephone Interviewing

## چکیده نتایج

بر اساس نتایج حاصل از پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، رقم شاخص ملی، ۵/۹۰ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) محاسبه شده که تا حدودی از وضعیت این شاخص نسبت به ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۹ با میانگین ۵/۸۰) بدتر شده است.

در بهار ۱۴۰۰، فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، به ترتیب سه مؤلفه: ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، ۲- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار و ۳- دشواری تأمین مالی از بانک‌ها را نامناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند.

بر اساس یافته‌های این طرح در بهار ۱۴۰۰، استان‌های کرمانشاه، کرمان و کردستان به ترتیب دارای بدترین وضعیت محیط کسب و کار و استان‌های سمنان، مرکزی و خراسان رضوی به ترتیب دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر استان‌ها ارزیابی شده‌اند.

بر اساس یافته‌های طرح، میانگین ظرفیت تولیدی (واقعی) بنگاه‌های اقتصادی شرکت کننده در فصل بهار معادل ۳۸/۶۴ درصد بوده که نسبت به هم‌میزان در زمستان گذشته (۴۲/۷۲ درصد)، با کاهش تقریبی ۴ واحدی مواجه شده است.

بر اساس نتایج این پایش در بهار ۱۴۰۰، وضعیت محیط کسب و کار در بخش خدمات (۵/۹۶) در مقایسه با بخش‌های کشاورزی (۵/۸۳) و صنعت (۵/۷۸) نامناسب‌تر ارزیابی شده است.

در بین رشته‌های فعالیت‌های اقتصادی برحسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev4، رشته‌های: ۱- فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی، ۲- فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی و ۳- آب‌رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه دارای بدترین وضعیت محیط کسب و کار و رشته‌های فعالیت‌های ۱- مالی و بیمه، ۲- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی و ۳- آموزش بهترین وضعیت محیط کسب و کار را در مقایسه با سایر رشته‌های فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند.

وضعیت محیط کسب و کار کشور برحسب تعداد کارکنان شاغل در بنگاه‌ها بر اساس نتایج بدست آمده به صورت بنگاه‌های با کمتر از ۵ کارکن (۶/۰۲) دارای بدترین وضعیت و بنگاه‌های دارای ۲۰۰ کارکن و بیشتر از آن (۵/۷۱) دارای بهترین وضعیت محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها ارزیابی شده‌اند. وضعیت محیط کسب و کار کشور برحسب سال تاسیس بنگاه اقتصادی در کارگاه‌های کمتر از ۲ سال، بدترین وضعیت (۶/۷۶) و در کارگاه‌های بیشتر از ۱۶ سال، دارای بهترین وضعیت (۵/۷۶) ارزیابی شده‌اند.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، عدد ۶/۰۲ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) به دست آمده است که بدتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۱۳۹۹ با میانگین ۵/۹۶) است. میانگین ارزیابی محیط اقتصادی عدد ۶/۱۹ است که در ارزیابی فصل گذشته عدد ۶/۱۵ حاصل شده بود و میانگین ارزیابی محیط نهادی عدد ۵/۸۹ است که در فصل گذشته عدد ۵/۸۱ ارزیابی شده بود. بر این اساس، همانند فصل گذشته محیط جغرافیایی با عدد ۵/۳۷ و محیط مالی با عدد ۸/۱۴ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند. لازم به ذکر است که شاخص شین به دلیل در نظر گرفتن وزن عوامل مختلف در محاسبه، از دقت بیشتری نسبت به شاخص کل کشور برخوردار است.

فعالان اقتصادی به طور متوسط، میزان تاثیر کرونا بر کسب و کار را ۶/۲۴ ارزیابی نمودند. لازم به ذکر است که از آغاز شیوع کرونا در کشور از زمستان ۱۳۹۸، اثرگذاری نامطلوب کرونا بر کسب و کارها روند کاهشی داشته است ولی در این فصل، این روند متوقف و مجدداً افزایشی شده است.

در ادامه گزارش، روش شناسی انجام پایش، جداول و نمودارهای آماری به همراه تحلیل نتایج به طور مبسوط شرح داده شده است.

## بخش اول: روش شناسی گزارش

مطابق با ماده ۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، اتاق‌ها موظف هستند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به‌طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند. مطابق با همین مأموریت، مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون ایران اقدام به برنامه‌ریزی برای جمع‌آوری اطلاعات و محاسبه شاخص ملی محیط کسب و کار ایران بر اساس ۷۰ مؤلفه پیمایشی و آماری کرده است که مؤلفه‌ها از نتایج اجرای طرح مطالعاتی در همین خصوص به‌دست آمده‌اند. اطلاعات ۲۸ مؤلفه پیمایشی از روش تکمیل پرسشنامه با همکاری فعالان اقتصادی (تعیین شده با روش‌های نمونه‌گیری) به‌دست می‌آید و برای کسب اطلاع درمورد ۴۲ مؤلفه آماری از منابع اطلاعاتی و آمار رسمی کشور که تا زمان انتشار نشریه به‌روزرسانی می‌شوند، استفاده می‌شود و در نهایت، شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار ایران به تفکیک ملی، استان، بخش‌های عمده و رشته فعالیت‌های اقتصادی محاسبه شده‌اند.

### معرفی مؤلفه‌های طرح پایش

مطابق مدل ارائه شده برای محاسبه شاخص محیط کسب و کار در ایران، شاخص ملی محیط کسب و کار از طریق انجام محاسبات بر روی ۷۰ نماگر که شامل ۲۸ مؤلفه پیمایشی و ۴۲ مؤلفه آماری که از عوامل مختلف و قابل احصای مؤثر بر اداره واحدهای تولیدی در ایران معرفی شده است، حاصل می‌شود. قابل ذکر است مؤلفه‌های پیمایشی و آماری مورد استفاده در محاسبه فضای کسب و کار کشور به صورت زیر تعریف شده‌اند:

#### الف: مؤلفه‌های پیمایشی:

۱. نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۲. برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۳. بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۴. بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۵. غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶. رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۷. تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۸. تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۹. وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار

۱۰. رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۱۱. دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۱۲. فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۱۳. ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۱۴. ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۱۵. وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۱۶. ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۱۷. عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۱۸. فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۱۹. دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۲۰. کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۲۱. کمبود تقاضا در بازار
۲۲. کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۲۳. کمبود نیروی کار ماهر
۲۴. محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۲۵. محدودیت دسترسی به آب
۲۶. محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۲۷. فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۲۸. موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

## ب. مؤلفه‌های آماری:

### محیط نهادی

- نماگر ۱. محیط سیاسی (تأثیر عوامل سیاسی - امنیتی بر اداره بنگاه‌ها)
  - ۱-۱. تعداد مطبوعات دارای مجوز و فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
  - ۲-۱. تعداد سرقت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
  - ۳-۱. تعداد سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن) - (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

## نماگر ۲. محیط علمی - آموزشی (مهارت و تحصیلات نیروی انسانی)

۲.۱- دانش آموخته‌های مراکز فنی حرفه‌ای (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۲- تعداد دانش آموخته‌های دانشگاهی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۲.۳- نرخ باسوادی ۶ ساله و بالاتر

۲.۴- تعداد دانش‌آموزان به ازای هر کلاس

## نماگر ۳. محیط فرهنگی (فرهنگ، رضایتمندی و فرهیختگی نیروی انسانی)

۳.۱- تعداد صندلی‌های سینما (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۲- تعداد فرهنگ‌سراها و کتابخانه‌های عمومی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۳- تعداد عناوین کتاب‌های منتشر شده در استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۳.۴- تعداد خواسته‌های بازگشت به کار در هیأت‌های تشخیص دعاوی کار نسبت به کل شاغلان استان

## نماگر ۴. فناوری و نوآوری

۴.۱- شاخص استانی فناوری اطلاعات

۴.۲- تعداد کاربران اینترنت (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۴.۳- تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

## نماگر ۵. محیط قانونی و حقوقی (حاکمیت قانون، تضمین‌های حقوق مالکیت و عملکرد دادگستری)

۵.۱- نرخ رسیدگی به پرونده‌های قضایی (درصد از ورودی)

۵.۲- امتیاز قضایی و اداری (تخصیصی گزارش‌های عملکرد استانی قوه قضائیه)

۵.۳- میانگین زمان رسیدگی به هر پرونده ورودی (روز)

۵.۴- تعداد پرونده‌های مطالبه طلب (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

## نماگر ۶. ساختار و عملکرد دولت

۶.۱- تعداد کارمندان دستگاه‌های دولتی و حکومتی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)

۶.۲- پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (عملکرد بودجه عمرانی)



## محیط اقتصادی

### نماگر ۷. محیط کلان (ثبات اقتصاد کلان، ساختارهای اشتغال)

- ۷.۱- شاخص تورم مصرف کننده
- ۷.۲- شاخص تورم تولیدکننده
- ۷.۳- نرخ مشارکت نیروی انسانی (درصد)
- ۷.۴- نرخ بیکاری (درصد)
- ۷.۵- ارزش صادرات غیرنفتی استان (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۷.۶- نرخ رشد منطقه‌ای (درصد)

### نماگر ۸. محیط مالی (تأمین مالی)

- ۸.۱- سرانه مانده تسهیلات اعطایی

### نماگر ۹. محیط جغرافیایی (زیرساخت‌ها، ظرفیت‌های اقلیمی و استانی)

- ۹.۱- متوسط بارندگی سالانه استان (میلی متر)
- ۹.۲- تعداد هتل‌های ۴ و ۵ ستاره
- ۹.۳- تعداد تخت بیمارستانی فعال (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)
- ۹.۴- طول راه‌های بین شهری (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع مساحت)
- ۹.۵- تعداد انبار و سردخانه (به نسبت مساحت استان)
- ۹.۶- مساحت مراتع خوب (به نسبت مساحت استان)
- ۹.۷- ضریب نفوذ بیمه (درصد)
- ۹.۸- فاصله مرکز استان تا بندر تجاری (آبی) و فعال بین المللی (کیلومتر)
- ۹.۹- طول راه آهن به مساحت استان (کیلومتر به ازای هر کیلومتر مربع)
- ۹.۱۰- درصد روستاهای گازرسانی شده از کل روستاهای استان

### نماگر ۱۰. ساختار تولید (انحصار، خوشه‌ها، وابستگی به مواد اولیه)

- ۱۰.۱- تعداد بهره‌برداران کشاورزی (به ازای هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت)



۱۰.۲- درصد مساحت کشت آبی از کل مساحت زیر کشت

۱۰.۳- تعداد معادن در حال بهره‌برداری (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۴- تعداد کارگاه‌های صنعتی فعال (به نسبت مساحت استان)

۱۰.۵- سرانه مساحت پروانه‌های ساختمانی صادره در نقاط شهری

لازم به ذکر است که عناوین برخی مولفه‌های آماری با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذیربط اصلاح و یا جایگزین شده‌اند.

### طرح نمونه‌گیری

از آنجا که استخراج، انتشار داده‌ها و ارائه نتایج حاصل، در سطح متغیرها، اپتیمم شده است و برای اینکه محاسبات از مبنای دقیق آماری برخوردار باشد لذا انتخاب نمونه‌ها (فعالان اقتصادی) بر مبنای طرح نمونه‌گیری است که در ذیل به آن اشاره می‌شود.

### هدف کلی:

هدف کلی از این طرح، شناخت وضعیت جاری محیط کسب‌وکار در ایران و تغییرات آن به صورت فصلی و سالانه است. این هدف از طریق موارد زیر به دست می‌آید:

۱. برآورد فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب‌وکار در ایران
۲. برآورد فصلی و سالانه شاخص استانی محیط کسب‌وکار در ایران
۳. برآورد تغییرات فصلی شاخص محیط کسب‌وکار در سطح ملی و استانی
۴. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب‌وکار در ایران در سطح بخش‌های عمده اقتصادی (خدمات، صنعت و کشاورزی)
۵. برآورد ملی فصلی و سالانه شاخص ملی محیط کسب‌وکار در ایران در سطح فعالیت‌های اصلی اقتصادی (ISIC<sup>4</sup>)

### جامعه هدف

مجموعه واحدهایی که طبق تعریف شامل اعضای فعال اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اصناف و تعاون هستند، جامعه هدف طرح را تشکیل می‌دهند. بنابراین اعضای غیرفعال و اعضای که عضو سه اتاق نیستند را پوشش نمی‌دهد.

### جامعه آمارگیری

جامعه آمارگیری با حذف اعضای غیر فعال سه اتاق از چارچوب آماری به دست می‌آید.

### واحد آماری

واحد آماری، مدیر یک واحد از سه اتاق کشور می‌باشد که در بانک اطلاعاتی سه اتاق ثبت شده است و فعال است.

## زمان آماری

زمان آماری برای تکمیل سؤالات پرسشنامه، وضعیت محیط کسب و کار در فصل بهار سال ۱۴۰۰ است.

## زمان آمارگیری

زمان آمارگیری خرداد ماه ۱۴۰۰ بوده است.

## روش آمارگیری

به صورت نمونه‌گیری برای مؤلفه‌های پیمایشی و جمع‌آوری داده از منابع رسمی برای مؤلفه‌های آماری است.

## روش جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات مورد نیاز این طرح به ۲ روش به دست می‌آید. برای مؤلفه‌های پیمایشی به صورت آمارگیری الکترونیکی و تکمیل پرسشنامه از طریق سامانه اینترنتی توسط واحدهای انتخاب شده در طرح نمونه‌گیری است و برای مؤلفه‌های آماری از روش جمع‌آوری داده‌ها از مراجع رسمی کشور است.

## سطح ارائه برآورد

برآوردها بر اساس اهداف طرح به صورت ملی و استانی هستند.

## پارامتر مورد نظر

پارامترهای مورد نظر شامل میانگین وزنی شاخص محیط کسب کار در ایران است.

## چارچوب نمونه‌گیری

چارچوب نمونه‌گیری، اعضای فعال سه اتاق هستند.

## واحد نمونه‌گیری

واحد نمونه‌گیری واحدهای فعال سه اتاق هستند.

## روش نمونه‌گیری

روش نمونه‌گیری، طبقه‌بندی دو مرحله‌ای شده است که واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی اول، استان‌ها و واحد نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، رشته فعالیت است.

در این طرح، علاوه بر برآورد سطوح، برآورد تغییرات نیز مورد نظر است، از این رو از روش نمونه‌گیری چرخشی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری چرخشی با ثابت نگه‌داشتن بخشی از واحدهای نمونه بین دو فصل آمارگیری و تغییر بقیه‌ی واحدها، به بهترین نحو، امکان برآورد سطوح و تغییرات را فراهم می‌کند. انجام بهینه‌ی نمونه‌گیری چرخشی، مستلزم به‌کارگیری نمونه‌ی کلیدی<sup>۵</sup> است. منظور از نمونه‌ی کلیدی، نمونه‌ای است که می‌توان از آن برای تأمین نیازهای چند آمارگیری یا چند دوره از یک آمارگیری، زیرنمونه‌هایی انتخاب کرد. در آمارگیری‌های ادواری، استفاده از نمونه‌ی شاخص ضمن صرفه‌ی اقتصادی، امکان کنترل بهتر عملیات اجرایی و هم‌پوشانی نمونه‌ها در دوره‌های مختلف آمارگیری را فراهم می‌کند.

## چارچوب و طراحی نمونه‌ی شاخص

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی اول در این طرح، استان‌ها براساس سهم از GDP کشور است که واحدهای نمونه‌گیری مرحله‌ی اول را شامل می‌شود.

چارچوب نمونه‌گیری مرحله‌ی دوم، فهرستی از نام و نشانی، رشته فعالیت و نام اتاق فعالان اقتصادی از نمونه‌ی شاخص است. روش ساخت این چارچوب، در اتاق‌ها (بازرگانی، تعاون و اصناف) متفاوت از یکدیگر است.

در اتاق بازرگانی، برای ساخت این چارچوب، پیش از اجرای طرح، فعالان اقتصادی در یک محدوده‌ی جغرافیایی مشخص، با استفاده از آمارگیری تلفنی بهنگام می‌شوند. فعالان اقتصادی جدید معرفی شده در هر سال، بر اساس ثبت کارت بازرگانی جدید در ماه‌های انتهایی سال قبل، انتخاب می‌شوند. در اتاق اصناف و تعاون، چارچوب نمونه‌گیری همانند روش قبل است با این تفاوت که فرآیند بهنگام سازی آن دو سال یکبار است.

## الگوی چرخش

با توجه به اهداف طرح، الگوی چرخش انتخابی برای این طرح، یک الگوی ۲-۲-۲ است، یعنی طی دوره‌ی نمونه‌ی کلیدی از هر فعال اقتصادی نمونه، حداکثر چهار بار آمارگیری به عمل می‌آید، به این ترتیب که فعال اقتصادی، دو فصل متوالی در نمونه است، سپس به طور موقت برای دو فصل متوالی از نمونه خارج می‌شود، بعد مجدداً برای دو فصل متوالی به نمونه باز می‌گردد و پس از آن تا انتهای سال‌های مربوط به دوره نمونه کلیدی از نمونه خارج می‌شود. در هر فصل، از چهار گروه چرخش که هر یک از سه گروه فعال اقتصادی (بازرگانی، تعاون و اصناف)، آمارگیری می‌شود:

۱- گروهی که برای اولین بار وارد نمونه شده است،

۲- گروهی که برای دومین بار در نمونه است،

۳- گروهی که پس از دو فصل خروج موقت، مجدداً به نمونه وارد شده است،

۴- گروهی که برای آخرین بار در نمونه است.

به این ترتیب حداکثر میزان تداخل نمونه بین دو فصل متوالی و دو فصل یکسان از دو سال متوالی، ۳۰٪ و بین دو سال متوالی، ۴۰٪ است که می‌تواند اهداف طرح را تأمین کند.

پس از ساخت گروه‌های چرخش، به هر فصل آمارگیری، بر اساس الگوی چرخش، چهار گروه چرخش منتسب می‌شود تا تمام فعالان اقتصادی متعلق به آن‌ها آمارگیری شوند. به این ترتیب در هر فصل آمارگیری به هر چهار گروه یاد شده مراجعه می‌شود.

## تعیین تعداد نمونه

با هدف برآورد شاخص ملی، استانی و رشته فعالیتی کل کشور در هر فصل، تعداد نمونه با استفاده از رابطه زیر محاسبه شده است:

$$n = \frac{z_{0/975}^2 (1 - r)}{\beta^2 r} \cdot (1 + N_r) \cdot Deff$$

که در آن:

$\beta$ : خطای نسبی برآورد (کمتر از ۰/۸ درصد)

$T$ : نسبت مفروض شاخص

$N_p$ : نرخ ریزش فعالان اقتصادی نمونه است که برابر با ۰/۳۵ در نظر گرفته شده است.

$Deff$ : اثر طرح (برابر ۱/۷)

پس از محاسبه‌ی اندازه‌ی نمونه در سطح ملی، اندازه‌ی نمونه‌ی مورد نیاز در هر استان، با کمک روش تخصیص بینابین و با توجه به ملاحظات اجرایی و کارشناسی، تعیین می‌شود.

### روش برآورد

برای دستیابی به برآوردهای مورد نظر، ابتدا باید داده‌های مربوط به هر یک از فعالیت‌های اقتصادی نمونه و اعضای آن‌ها وزن‌دهی شوند. وزن‌دهی در هر فصل بر اساس اعمال وزن پایه، انجام می‌گیرد. وزنی که پس از اعمال این مراحل وزن‌دهی به دست می‌آید، تعیین می‌کند که هر فعال اقتصادی در نمونه، نماینده‌ی چند فعال اقتصادی در جامعه است. پس از وزن‌دهی، برآورد تعداد از جمع وزن‌ها، برآورد نرخ از تقسیم برآوردهای تعداد و برآورد تغییرات بین دو دوره‌ی زمانی از اختلاف برآوردهای دو دوره به دست می‌آید. برآوردهای سالانه، با ضرب وزن نهایی در کسر  $\frac{1}{4}$  به طور مشابه، محاسبه می‌شود.

در جدول ۱، حروف و اعداد به ترتیب نماد گروه چرخش و نوبت آمارگیری از گروه چرخش است و ساختار تداخل نمونه به صورت:

تداخل دو فصل متوالی برابر با ۳۰٪ و تداخل دو فصل یکسان در دو سال متوالی برابر با ۳۰٪ و تداخل دو سال متوالی برابر با ۴۰٪ است.

### میزان مشارکت و تعداد نمونه موثر

میزان مشارکت نمونه‌های منتخب نسبت به کل نمونه‌های در نظر گرفته شده برای هر استان در جدول ۳ قابل مشاهده است. نرخ پاسخگویی در اجرای طرح پایش ملی محیط کسب و کار نیز محاسبه شده است. لازم به ذکر است بر اساس جدول ۲، این تعداد نمونه با احتساب نرخ ریزش (عدم همکاری، عدم پاسخگویی، تغییر فعالیت و...) در نظر گرفته شده است و تعداد نمونه موثر برای تعمیم نتایج بر اساس اهداف طرح حدود ۳۲۰۰ نمونه است.

لذا ضمن تاکید بر قابل اطمینان بودن نتایج ملی برآوردهای ارائه شده، نتایج استانی طرح با احتیاط بیشتری باید مورد استفاده و استناد کاربران قرار گیرد.

## جدول ۱- الگوی چرخش

سال ۱۳۹۹				سال ۱۳۹۸				سال ۱۳۹۷				سال ۱۳۹۶				دوره آمارگیری نمونه چرخشی
زمنستان	پاییز	تابستان	بهار	زمنستان	پاییز	تابستان	بهار	زمنستان	پاییز	تابستان	بهار	زمنستان	پاییز	تابستان	بهار	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A <sub>4</sub>	A <sub>3</sub>	-	-	A <sub>2</sub>	A
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	B <sub>4</sub>	B <sub>3</sub>	-	-	B <sub>2</sub>	B <sub>1</sub>	B
-	-	-	-	-	-	-	-	-	C <sub>4</sub>	C <sub>3</sub>	-	-	C <sub>2</sub>	C <sub>1</sub>	-	C
-	-	-	-	-	-	-	-	D <sub>4</sub>	D <sub>3</sub>	-	-	D <sub>2</sub>	D <sub>1</sub>	-	-	D
-	-	-	-	-	-	-	E <sub>4</sub>	E <sub>3</sub>	-	-	E <sub>2</sub>	E <sub>1</sub>	-	-	-	E
-	-	-	-	-	-	F <sub>4</sub>	F <sub>3</sub>	-	-	F <sub>2</sub>	F <sub>1</sub>	-	-	-	-	F
-	-	-	-	-	G <sub>4</sub>	G <sub>3</sub>	-	-	G <sub>2</sub>	G <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	G
-	-	-	-	H <sub>4</sub>	H <sub>3</sub>	-	-	H <sub>2</sub>	H <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	-	H
-	-	-	L <sub>4</sub>	I <sub>3</sub>	-	-	I <sub>2</sub>	I <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	-	-	I
-	-	J <sub>4</sub>	J <sub>3</sub>	-	-	J <sub>2</sub>	J <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	-	-	-	J
-	-	K <sub>4</sub>	K <sub>3</sub>	-	-	K <sub>2</sub>	K <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	-	-	-	K
L <sub>4</sub>	L <sub>3</sub>	-	-	L <sub>2</sub>	L <sub>1</sub>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	L
M <sub>۲</sub>	-	-	M <sub>۲</sub>	M <sub>۱</sub>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	M
-	-	N <sub>۲</sub>	N <sub>۱</sub>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	N

## جدول ۲- تعداد واحدهای نمونه طرح به تفکیک استان

تعداد واحدهای نمونه	استان	تعداد واحدهای نمونه	استان
۱۹۸	فارس	۲۰۸	آذربایجان شرقی
۸۵	قزوین	۱۳۱	آذربایجان غربی
۷۳	قم	۷۲	اردبیل
۷۷	کردستان	۳۹۸	اصفهان
۱۶۰	کرمان	۱۷۵	البرز
۷۱	کرمانشاه	۵۸	ایلام
۴۹	کهگیلویه و بویراحمد	۱۴۷	بوشهر
۷۹	گلستان	۱۱۲۰	تهران
۱۰۷	گیلان	۶۲	چهارمحال و بختیاری
۹۰	لرستان	۶۱	خراسان جنوبی
۱۵۹	مازندران	۲۹۷	خراسان رضوی
۱۰۴	مرکزی	۵۱	خراسان شمالی
۱۰۹	هرمزگان	۲۴۵	خوزستان
۱۰۲	همدان	۸۱	زنجان
۱۰۳	یزد	۷۴	سمنان
۴۸۲۶	کل	۸۰	سیستان و بلوچستان

## جدول ۳- میزان مشارکت پاسخگویان در طرح به تفکیک استان

نرخ پاسخگویی (درصد)							استان
بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	بهار ۹۹	سال ۹۹	سال ۹۸	سال ۹۷	سال ۹۶	
۵۱	۵۷	۵۶	۵۸	۵۶	۶۳	۴۵	آذربایجان شرقی
۶۸	۵۹	۶۸	۷۰	۶۷	۷۲	۶۲	آذربایجان غربی
۹۲	۵۱	۸۵	۷۴	۷۰	۵۸	۵۷	اردبیل
۹۴	۸۱	۸۳	۸۲	۵۳	۸۴	۷۴	اصفهان
۶۴	۴۸	۶۲	۵۲	۶۴	۶۸	۶۸	البرز
۴۵	۵۹	۶۲	۵۹	۵۰	۵۹	۴۱	ایلام
۴۸	۳۷	۵۱	۴۳	۵۲	۶۳	۳۳	بوشهر
۴۹	۴۰	۴۶	۴۵	۴۹	۶۳	۴۳	تهران
۶۰	۵۷	۹۳	۷۶	۶۱	۷۳	۳۹	چهارمحال و بختیاری
۶۲	۵۳	۶۸	۶۲	۶۴	۶۹	۶۹	خراسان جنوبی
۶۹	۴۸	۴۵	۴۶	۴۷	۶۳	۵۸	خراسان رضوی
۶۳	۵۶	۷۸	۵۹	۶۴	۶۲	۶۶	خراسان شمالی
۴۹	۴۵	۴۳	۴۷	۴۴	۶۳	۶۲	خوزستان
۷۵	۶۰	۷۲	۷۳	۷۲	۷۴	۵۹	زنجان
۸۲	۷۳	۶۸	۷۳	۶۷	۷۴	۶۶	سمنان
۴۵	۴۲	۶۱	۵۰	۴۱	۵۵	۴۹	سیستان و بلوچستان
۴۷	۴۲	۷۹	۵۵	۵۹	۶۸	۶۲	فارس
۶۲	۳۴	۶۸	۵۴	۴۶	۵۷	۶۱	قزوین
۷۸	۴۱	۴۸	۴۹	۵۳	۵۸	۶۴	قم
۶۹	۶۶	۷۰	۶۸	۶۸	۷۴	۶۲	کردستان
۶۴	۴۴	۵۴	۵۱	۵۵	۵۶	۵۰	کرمان
۶۵	۵۸	۷۳	۶۷	۷۲	۶۴	۸۱	کرمانشاه
۶۵	۴۲	۷۶	۵۳	۶۶	۶۷	۴۲	کهگیلویه و بویراحمد
۵۶	۴۴	۶۸	۵۹	۶۲	۵۵	۴۷	گلستان
۴۱	۴۰	۷۸	۶۰	۵۰	۶۷	۵۰	گیلان
۴۹	۵۳	۶۲	۶۴	۵۶	۶۴	۵۲	لرستان
۶۹	۵۵	۵۷	۵۷	۶۲	۶۵	۴۶	مازندران
۹۸	۸۶	۷۹	۷۸	۶۳	۷۰	۶۳	مرکزی
۵۷	۴۶	۶۵	۵۱	۴۵	۶۲	۵۲	هرمزگان
۵۰	۵۰	۴۹	۵۱	۵۳	۷۲	۶۵	همدان
۶۹	۴۷	۷۳	۵۹	۵۵	۵۸	۷۵	یزد
۶۱	۵۱	۶۰	۵۶	۵۴	۶۶	۵۵	کل

## محاسبه شاخص کل محیط کسب و کار

پس از استخراج داده‌های پیمایشی، ابتدا برای هر مؤلفه، میانگین ارزیابی اعضای اتاق‌های هر استان در هر بخش  $q_{ij}$  محاسبه می‌شود. در فرمول زیر  $q_{ijk}$  مشارکت‌کننده‌ها ( $n$ ) هر استان ( $i$ ) در هر بخش ( $j$ ) است و اندیس  $k$  نشان‌دهنده رای دهنده مورد نظر (اعضای اتاق‌های سه‌گانه) است.

$$q_{ij} = \frac{\sum_{k=1}^n q_{ijk}}{n_{ij}}$$

وزن نمونه‌گیری بر اساس استان، رشته فعالیت و اتاق تعیین می‌شود و در محاسبه میانگین  $q_{ij}$  لحاظ می‌شود. برای محاسبه شاخص کل از ترکیب وزنی جزء داده‌های آماری (Hard Data) با نسبت ۲۰٪ و جزء مولفه‌های پیمایشی (Survey Data) با نسبت ۸۰٪ استفاده می‌شود.

## نرمال‌سازی و ترکیب داده‌های آماری (Hard Data)

به منظور نرمال کردن داده‌های آماری، ابتدا داده‌های آماری خام را که از مراکز آماری مختلف به تفکیک استان‌ها جمع‌آوری شده است، با تقسیم بر جمعیت استان به صورت نسبی و قابل مقایسه تبدیل می‌شود. سپس بر اساس روش فاصله از مرز<sup>۶</sup> که در اغلب مطالعات بین‌المللی مانند شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی یا شاخص توسعه انسانی سازمان ملل متحد بکار می‌رود- داده‌های آماری نسبی به داده‌های نرمال شده تبدیل می‌شود.

در روش فاصله از مرز، نمره فاصله از مرز، شکاف بین عملکرد یک استان از معیار بهترین عملکرد در میان استان‌ها و در طی زمان به دست می‌آید. محاسبه نمره فاصله از مرز برای هر استان دو گام اصلی دارد.

اولین گام نرمال کردن داده‌های جمع‌آوری شده از هر یک از مولفه‌های دارای بار مثبت مانند نرخ باسوادی در هر استان که با استفاده از یک تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

$$P_{norm} = \left( 9 \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 1$$

که در فرمول بالا  $w$  بزرگترین و  $f$  کوچکترین نمره مولفه در میان همه استان‌ها در کل طول دوره محاسبه شاخص است و  $P$  نمره نرمال نشده استان و  $P_{norm}$  داده نرمال شده یا نمره فاصله از مرز برای هر یک از اجزاء مولفه‌های شاخص است.

برای هر یک از مولفه‌های دارای بار منفی مانند تعداد نسبی سرقت‌ها در هر استان با استفاده از تبدیل خطی با فرمول زیر با توجه به مقیاس مورد نظر (۱ بهترین عملکرد و ۱۰ بدترین عملکرد) انجام می‌شود:

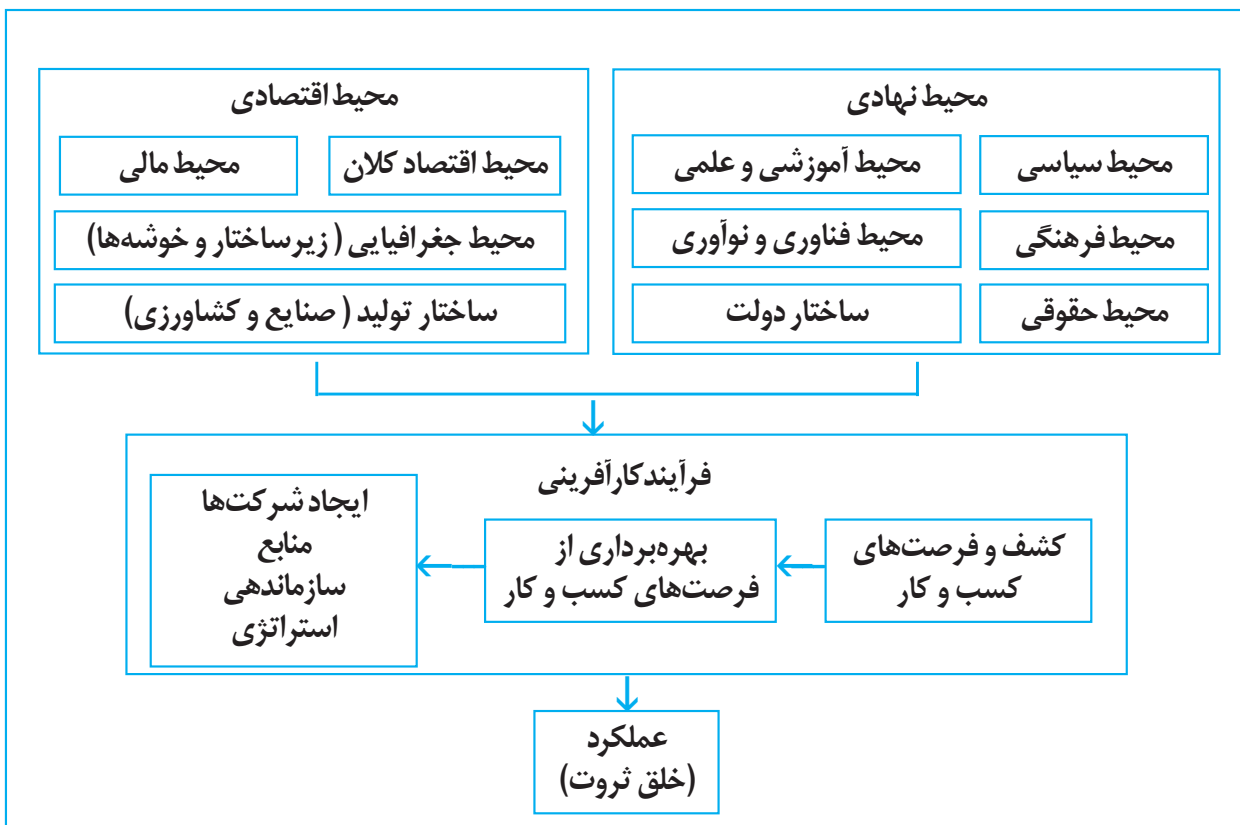
$$P_{norm} = \left( (-9) \times \frac{w - P}{w - f} \right) + 10$$

دومین گام، محاسبه میانگین ساده هر یک از نمره‌های فاصله از مرز برای هر یک از بخش داده‌های آماری نماگرها است.

## آشنایی با نظریه عمومی کار آفرینی شین

بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین، می‌توان دو مجموعه عوامل محیطی معین را به محیط اقتصادی و محیط نهادی تفکیک کرد. عوامل محیط اقتصادی شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، ساختار تولید و محیط جغرافیایی و عوامل محیط نهادی شامل محیط سیاسی، محیط حقوقی، محیط فرهنگی و محیط آموزشی و علمی، محیط فناوری و نوآوری و ساختار دولت می‌شود. این دو مجموعه عوامل بر کسب و کارهای موجود و بر فرآیند کار آفرینی که در واقع نقطه آغازین کسب و کار است، اثر می‌گذارد. هر چه محیط کسب و کار (محیط نهادی و اقتصادی) شرایط بهتری داشته باشد، بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی بیشتر است و هر چه بهره‌برداری از فرصت‌های کار آفرینی در جامعه‌ای بیشتر باشد، عملکرد اقتصاد آن کشور و خلق ارزش و ثروت در آن جامعه بیشتر می‌شود.

شکل ۱. مدل مفهومی بسط یافته محیط کسب و کار بر اساس نظریه عمومی کار آفرینی شین





## بخش دوم: جداول آماری، نمودارها و تحلیل آماری

## شاخص کل محیط کسب و کار

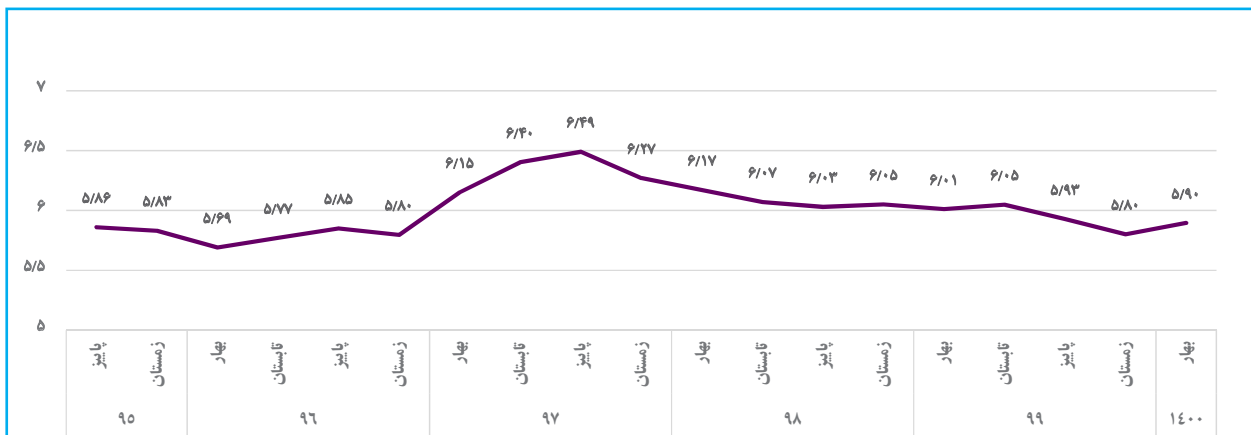
جدول ۴ - شاخص کل محیط کسب و کار

* درصد تغییرات فصل بهار نسبت به		بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	بهار ۹۹	سال ۹۹	سال ۹۸	سال ۹۷	سال ۹۶
فصل مشابه سال گذشته	فصل گذشته							
-۱/۹۱	۱/۶۴	۵/۹۰	۵/۸۰	۶/۰۱	۵/۹۵	۶/۰۸	۶/۳۳	۵/۷۸

\*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

نتایج پایش ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، عدد ۵/۹۰ (نمره بدترین ارزیابی ۱۰ است) را به عنوان شاخص کل به دست می‌دهد که نامساعدتر از وضعیت این شاخص در ارزیابی فصل گذشته (زمستان ۹۹ با میانگین ۵/۸۰) است. این ارزیابی بیانگر آن است که از نظر فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، وضعیت برخی مؤلفه‌های مؤثر بر محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰ تا حدودی نامساعدتر شده است. عدد شاخص در بهار ۱۴۰۰ نسبت به فصل مشابه سال قبل (۱/۹۱ - /) مساعدتر شده است. لازم به ذکر است که این شاخص از طریق ادغام اطلاعات حاصل از مولفه‌های پیمایشی (۲۸ مؤلفه) و داده‌های مؤلفه‌های آماری (۴۲ مؤلفه) به نسبت ۸۰ و ۲۰ محاسبه شده است.

## نمودار ۱ - روند شاخص کل محیط کسب و کار



## شاخص بخشی محیط کسب و کار

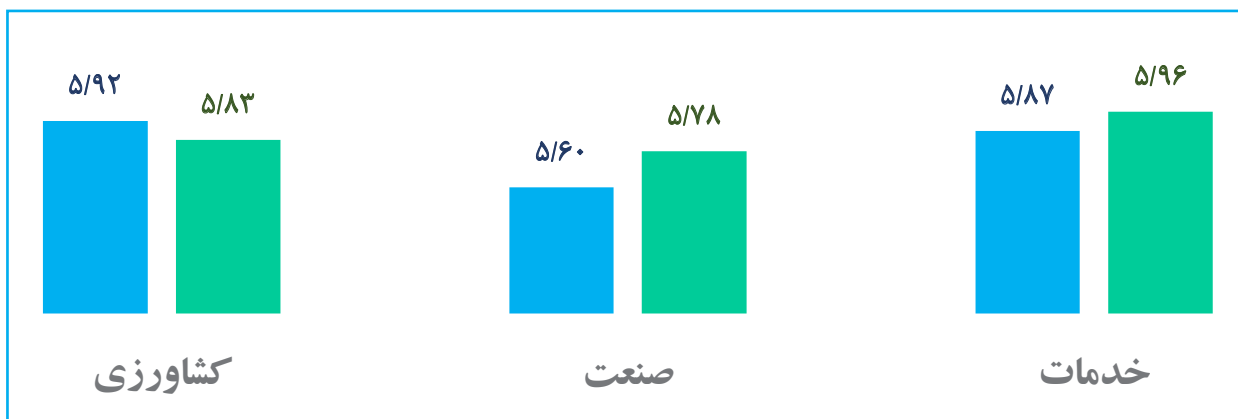
جدول ۵- شاخص محیط کسب و کار بر حسب بخش‌های عمده اقتصادی

بخش	بهار ۹۹	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	درصد تغییرات فصل بهار نسبت به*	
				فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته
کشاورزی	۶/۰۹	۵/۹۲	۵/۸۳	-۱/۵۴	-۴/۳۶
صنعت	۵/۸۷	۵/۶۰	۵/۷۸	۳/۱۰	-۱/۵۳
خدمات	۶/۰۸	۵/۸۷	۵/۹۶	۱/۵۷	-۱/۸۶

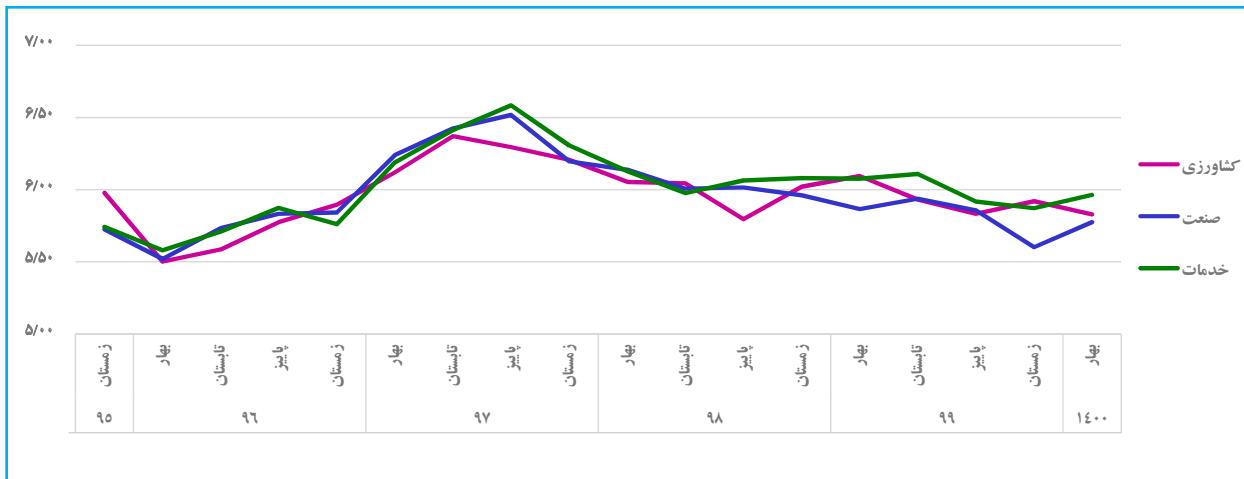
\*: منفی بودن درصد تغییرات به معنای بهتر شدن وضعیت نسبت به دوره گذشته است.

با توجه به تقسیم رشته فعالیت‌ها در سه بخش عمده کشاورزی، صنعت و خدمات، فعالان اقتصادی سراسر کشور در بهار ۱۴۰۰، وضعیت محیط کسب و کار بخش کشاورزی و بخش خدمات را به ترتیب، مساعدترین و نامساعدترین محیط کسب و کار ارزیابی نموده‌اند.

نمودار ۲- شاخص بخشی محیط کسب و کار



نمودار ۳- شاخص بخشی محیط کسب و کار



## جدول ۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه بخش عمده اقتصادی - بهار ۱۴۰۰

عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)	کل		کشاورزی		صنعت		خدمات	
	زمنستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	زمنستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	زمنستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	زمنستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰
	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات	درصد تغییرات
	۵/۷۵	۵/۸۸	۵/۹۲	۵/۸۳	-۱/۵۴	۵/۶۰	۵/۷۸	۵/۸۷
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۴/۱۷	۴/۴۴	۶/۳۷	۴/۳۱	-۵/۰۴	۴/۰۹	۴/۱۵	۴/۲۵
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	۶/۴۰	۶/۳۶	-۰/۰۴	۶/۳۴	۶/۴۵	۶/۴۵	۶/۴۵	۶/۳۶
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۵۰	۵/۵۱	۰/۳۰	۵/۷۵	۵/۲۵	-۸/۵۹	۵/۵۰	۵/۵۳
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۵۰	۷/۵۰	۰/۰۱	۷/۶۴	۷/۵۳	-۱/۴۰	۷/۵۵	۷/۴۶
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸/۵۶	۸/۴۳	-۱/۴۹	۸/۶۷	۸/۳۰	-۴/۲۷	۸/۵۳	۸/۴۸
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۱۷	۶/۲۶	۱/۳۴	۵/۹۰	۶/۰۹	۳/۳۲	۶/۱۸	۶/۲۳
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۴/۸۵	۴/۸۷	۰/۲۷	۴/۷۶	۴/۹۵	۳/۹۶	۴/۶۱	۴/۵۴
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۲۶	۶/۴۹	۳/۷۲	۶/۵۷	۶/۵۲	-۰/۷۲	۶/۲۹	۶/۴۹
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۲۳	۶/۱۹	-۰/۵۳	۶/۰۲	۶/۰۶	۰/۶۸	۵/۹۴	۶/۴۲
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۵۳	۶/۵۰	-۰/۴۷	۶/۰۸	۶/۲۳	۲/۴۱	۶/۴۲	۶/۷۰
دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	۷/۴۲	۷/۲۴	-۲/۳۸	۷/۷۹	۷/۳۷	-۵/۳۸	۷/۱۹	۷/۲۷
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۱۲	۶/۲۳	۱/۷۱	۶/۵۰	۶/۳۷	-۱/۹۲	۶/۱۴	۶/۲۸
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۴۳	۵/۴۸	۰/۹۸	۵/۷۸	۵/۶۰	-۳/۱۱	۵/۳۹	۵/۵۰
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۲۴	۶/۴۳	۲/۹۵	۶/۲۸	۶/۲۳	-۰/۷۵	۶/۲۳	۶/۲۶
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶/۳۱	۶/۳۶	۰/۷۰	۶/۶۴	۶/۳۶	-۴/۲۹	۶/۱۰	۶/۵۹
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۲۲	۵/۲۶	۰/۷۹	۵/۹۲	۵/۵۸	-۵/۶۶	۴/۸۴	۵/۶۰
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۵/۹۱	۶/۰۷	۲/۷۶	۶/۱۶	۶/۳۶	۳/۲۹	۵/۳۶	۶/۴۴
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۶۰	۵/۸۰	۳/۵۵	۶/۳۵	۶/۰۱	-۵/۴۴	۵/۷۳	۵/۷۹
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۴۳	۶/۴۵	۰/۳۷	۷/۰۳	۶/۴۹	-۷/۶۸	۶/۲۹	۶/۵۵
کارگر بیزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۵/۶۰	۵/۸۴	۴/۱۷	۵/۵۵	۵/۵۵	-۰/۰۴	۵/۷۷	۵/۷۲
کمبود تقاضا در بازار	۴/۹۸	۵/۲۹	۶/۱۶	۴/۷۷	۴/۹۳	۳/۳۸	۴/۶۹	۶/۱۱
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۵۱	۵/۶۰	۱/۶۴	۵/۶۳	۵/۳۷	-۴/۶۷	۵/۵۴	۵/۶۱
کمبود نیروی کار ماهر	۴/۹۹	۵/۲۷	۵/۵۷	۴/۷۹	۴/۶۸	-۲/۱۹	۴/۹۸	۵/۰۴
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۳/۵۵	۳/۸۴	۸/۰۹	۳/۶۱	۳/۸۰	۵/۵۳	۳/۶۰	۳/۷۲
محدودیت دسترسی به آب	۳/۰۰	۳/۳۸	۱۲/۵۳	۳/۴۰	۳/۸۳	۱۲/۵۵	۲/۹۷	۳/۳۹
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	۳/۳۰	۳/۹۸	۲۰/۷۱	۳/۸۷	۴/۱۸	۸/۰۸	۳/۲۵	۳/۱۲
فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۶۰	۶/۶۷	۱/۱۲	۷/۱۳	۶/۴۴	-۹/۶۱	۶/۳۰	۶/۸۰
موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۹۰	۷/۰۱	۱/۶۱	۷/۴۴	۷/۵۱	۰/۹۹	۶/۸۱	۶/۹۰

\* مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.



با بررسی اطلاعات جدول ۶ مشاهده می‌شود که، در بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات، غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات نامساعدترین و در بخش خدمات محدودیت دسترسی به آب و در بخش صنعت محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی و در بخش کشاورزی محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت مساعدترین مؤلفه (مانع) در ۲۸ مؤلفه پیمایشی پرسش‌شده از فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در طرح ارزیابی شده‌اند.

علاوه بر این، مهم‌ترین موانع کسب و کار بیان‌شده توسط فعالان اقتصادی هر یک از سه بخش عمده اقتصادی در قالب جدول ۷ نشان داده شده است.

**جدول ۷ - مهم‌ترین موانع کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی**

الویت	مجموعه					
	۱	۲	۳	۴	۵	
کل	زمستان ۹۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
کشاورزی	زمستان ۹۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
صنعت	زمستان ۹۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
خدمات	زمستان ۹۹	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی

همان‌طور که در جدول ۷ مشاهده می‌شود در بخش کشاورزی مؤلفه‌های غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی و در بخش صنعت و خدمات مؤلفه‌های غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار و دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، مهم‌ترین مشکلات کسب و کار بیان شده توسط فعالان اقتصادی بیان شده‌اند.

## شاخص استانی محیط کسب و کار

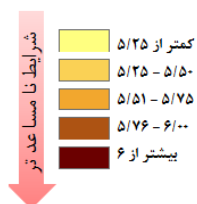
جدول ۸ - شاخص استانی محیط کسب و کار

درصد تغییرات فصل بهار نسبت به *		بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	بهار ۹۹	سال ۹۹	سال ۹۸	سال ۹۷	سال ۹۶	استان
فصل مشابه سال گذشته	فصل گذشته								
-۳/۳۳	۵/۵۶	۵/۵۸	۵/۲۹	۵/۷۷	۵/۵۴	۶/۰۱	۶/۰۸	۵/۹۳	آذربایجان شرقی
۹/۰۸	۵/۳۱	۵/۶۱	۵/۳۳	۵/۱۵	۵/۳۳	۵/۳۰	۵/۹۵	۵/۸۰	آذربایجان غربی
۰/۵۴	۰/۳۹	۶/۰۲	۵/۹۹	۵/۹۹	۶/۰۳	۵/۹۳	۶/۲۵	۵/۸۹	اردبیل
-۶/۶۷	-۱/۲۹	۵/۷۲	۵/۷۹	۶/۱۳	۶/۰۵	۶/۱۷	۶/۴۷	۵/۹۲	اصفهان
-۲/۷۳	۱/۹۵	۵/۹۰	۵/۷۹	۶/۰۷	۶/۰۰	۶/۲۴	۶/۴۷	۵/۷۲	البرز
۰/۵۶	۲/۶۵	۵/۹۰	۵/۷۴	۵/۸۶	۵/۸۳	۶/۰۴	۶/۴۶	۵/۹۸	ایلام
-۰/۶۵	۲/۰۰	۶/۰۳	۵/۹۱	۶/۰۷	۶/۰۴	۶/۱۸	۶/۳۹	۵/۶۸	بوشهر
-۱/۲۷	۲/۶۶	۶/۲۳	۶/۰۷	۶/۳۱	۶/۱۵	۶/۱۹	۶/۴۱	۵/۷۲	تهران
-۰/۲۴	۰/۷۲	۶/۱۵	۶/۱۱	۶/۱۷	۶/۲۱	۶/۳۵	۶/۴۹	۵/۹۷	چهارمحال و بختیاری
۲/۴۵	۵/۰۰	۵/۹۱	۵/۶۳	۵/۷۷	۵/۷۷	۵/۸۳	۶/۱۳	۵/۵۷	خراسان جنوبی
-۱۳/۴۸	-۶/۶۹	۵/۳۳	۵/۷۱	۶/۱۶	۵/۹۰	۶/۰۲	۶/۱۳	۵/۷۰	خراسان رضوی
-۲/۷۱	۰/۶۹	۵/۹۱	۵/۸۷	۶/۰۷	۶/۰۶	۶/۲۴	۶/۵۹	۶/۲۱	خراسان شمالی
-۰/۷۷	۲/۳۸	۶/۰۸	۵/۹۴	۶/۱۳	۶/۰۷	۶/۰۹	۶/۴۴	۵/۷۴	خوزستان
۹/۵۰	۷/۴۹	۵/۷۱	۵/۳۱	۵/۲۲	۵/۳۴	۵/۵۶	۵/۹۲	۵/۶۲	زنجان
-۱۳/۶۱	-۷/۶۹	۴/۶۶	۵/۰۴	۵/۳۹	۵/۲۲	۵/۷۲	۶/۱۵	۵/۸۴	سمنان
-۱/۶۸	۲/۰۵	۶/۲۲	۶/۰۹	۶/۳۲	۶/۲۳	۶/۳۷	۶/۶۰	۶/۲۵	سیستان و بلوچستان
۱/۴۹	۱/۵۳	۵/۸۶	۵/۷۷	۵/۷۷	۵/۸۰	۵/۹۲	۵/۹۹	۵/۴۸	فارس
۰/۲۷	۱/۳۹	۵/۹۴	۵/۸۶	۵/۹۲	۵/۹۰	۵/۹۳	۶/۱۴	۵/۵۶	قزوین
-۳/۷۷	۰/۸۷	۵/۸۸	۵/۸۳	۶/۱۱	۵/۹۹	۶/۰۴	۶/۰۹	۵/۷۷	قم
۰/۷۸	-۰/۳۶	۶/۳۰	۶/۳۲	۶/۲۵	۶/۲۹	۶/۲۶	۶/۵۱	۵/۸۶	کردستان
۱/۴۸	۳/۷۴	۶/۳۸	۶/۱۵	۶/۲۹	۶/۲۴	۶/۰۴	۶/۲۷	۵/۸۰	کرمان
۶/۲۶	۸/۴۲	۶/۵۱	۶/۰۰	۶/۱۲	۶/۱۱	۶/۱۷	۶/۵۴	۶/۲۴	کرمانشاه
-۰/۲۷	۲/۰۴	۵/۹۵	۵/۸۳	۵/۹۷	۵/۹۷	۵/۹۸	۶/۲۱	۵/۹۴	کهگیلویه و بویراحمد
۲/۳۶	۲/۴۱	۶/۱۰	۵/۹۶	۵/۹۶	۶/۰۵	۶/۱۱	۶/۲۷	۵/۷۴	گلستان
-۰/۰۱	۲/۳۰	۵/۷۴	۵/۶۱	۵/۷۴	۵/۶۴	۵/۵۶	۵/۷۹	۵/۴۰	گیلان
-۱/۹۷	۱/۲۰	۵/۹۰	۵/۸۳	۶/۰۲	۵/۹۴	۶/۱۳	۶/۵۳	۶/۰۹	لرستان
۲/۵۷	۳/۲۴	۵/۸۵	۵/۶۷	۵/۷۰	۵/۸۶	۵/۷۱	۵/۹۹	۵/۴۰	مازندران
-۷/۸۵	-۱/۷۵	۴/۹۶	۵/۰۴	۵/۳۸	۵/۳۸	۵/۶۵	۶/۲۵	۵/۵۱	مرکزی
-۲/۴۸	۲/۰۲	۵/۹۹	۵/۸۷	۶/۱۴	۶/۰۸	۶/۱۰	۶/۱۸	۵/۷۴	هرمزگان
-۲/۳۲	۲/۴۹	۵/۹۱	۵/۷۷	۶/۰۵	۵/۸۹	۶/۰۶	۶/۳۸	۵/۸۴	همدان
-۱/۰۸	-۰/۲۰	۵/۶۰	۵/۶۱	۵/۶۶	۵/۶۴	۵/۷۲	۶/۰۸	۵/۶۶	یزد

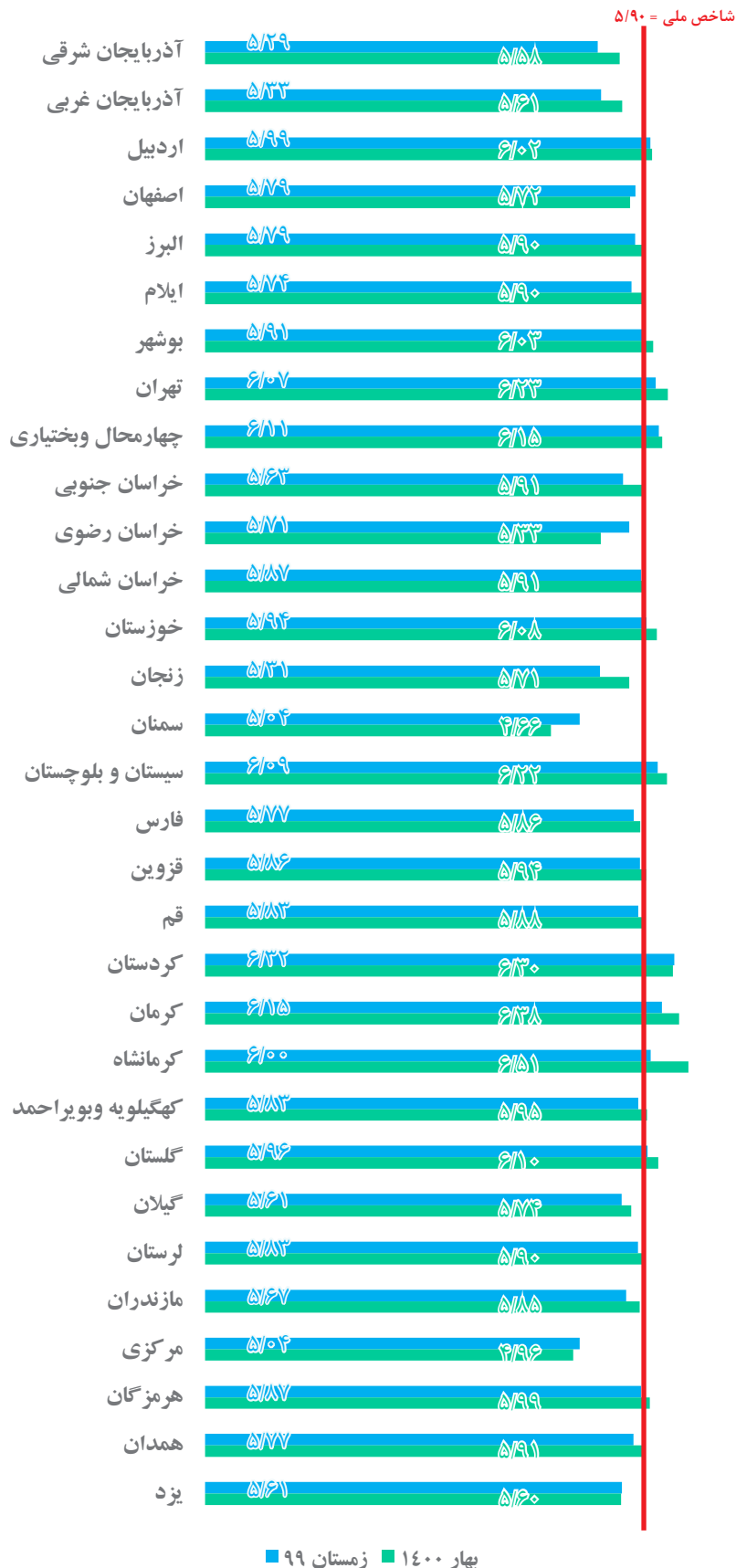
\* مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

طبق جدول ۸، نتایج ارزیابی طرح پایش در بهار ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که از منظر وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار، استان‌های کرمانشاه، کرمان و کردستان دارای محیط کسب و کار نامساعدتر و استان‌های سمنان، مرکزی و خراسان رضوی دارای محیط کسب و کار مساعدتری نسبت به سایر استان‌ها بوده‌اند. قابل ذکر است که عدد شاخص برای حدود ۵۰ درصد استان‌های کشور از عدد شاخص ملی فضای کسب و کار کمتر بوده است که در نمودار ۴ قابل مشاهده است. همچنین اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب و کار در بهترین و بدترین استان حداکثر معادل ۱/۸۵ واحد است که نشانگر عدم وجود تفاوت قابل توجه در وضعیت عدد شاخص استان‌ها نسبت به یکدیگر است.

شکل ۲ - نقشه موضوعی شاخص استانی محیط کسب و کار



## نمودار ۴- شاخص استانی محیط کسب و کار



جدول ۹ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و استان‌ها - بهار ۱۴۰۰

استان	مؤلفه
کل کشور	۴۴۴
آذربایجان شرقی	۳۵۹
آذربایجان غربی	۳۰۷
اردبیل	۳۲۰
اصفهان	۲۹۶
البرز	۴۱۹
ایلام	۳۲۹
بوشهر	۴۱۱
تهران	۶۵۰
چهارمحال و بختیاری	۴۳۷
خراسان جنوبی	۳۱۱
خراسان رضوی	۳۷۹
خراسان شمالی	۴۲۳
خوزستان	۲۹۷
زنجان	۴۰۵
سمنان	۲۷۸
سیستان و بلوچستان	۳۷۸
فارس	۴۳۳
قزوین	۴۲۴
قم	۳۰۶
کردستان	۵۳۷
کرمان	۳۸۰
کرمانشاه	۴۵۰
کهگیلویه و بویراحمد	۴۰۰
گلستان	۵۰۵
گیلان	۳۸۳
لرستان	۳۹۰
مازندران	۶۴۵
مرکزی	۲۶۰
هرمزگان	۴۳۷
همدان	۳۸۶
یزد	۳۸۶

نحوه استیصال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول

برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...

بی‌تجاری سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی تأثیر بر کسب‌وکار

غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات

رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی

تسهیل عمومی به خرید کالاهای خارجی و تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تبلیغی در بازار

وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار

رویه‌های ناعادلانه مجوزی و دریافت مالیات

دشواری تأمین مالی از بانک‌ها

فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی

ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ها، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)

ضعف داده‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متقاضیان به حقوق دیگران



جدول ۹ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های بیمایشی و استان‌ها - بهار ۱۴۰۰ (ادامه)

استان	مؤلفه	۱۳۹۹	۱۴۰۰	تغییر
کل کشور		۶۳۶	۵۳۳	۸۱
آذربایجان غربی		۵۳۳	۴۱۲	۱۲۱
آذربایجان شرقی		۵۳۳	۴۱۲	۱۲۱
اردبیل		۷۱۷	۵۳۳	۱۸۴
اصفهان		۶۰۲	۵۳۳	۶۹
البرز		۶۲۷	۵۳۳	۹۴
ایلام		۶۰۴	۵۸۸	۱۱۶
بوشهر		۶۳۰	۵۷۵	۵۵
تهران		۷۴۴	۵۶۴	۱۸۰
چهارمحال و بختیاری		۷۲۱	۵۶۸	۱۵۳
خراسان جنوبی		۶۸۸	۴۹۷	۱۹۱
خراسان رضوی		۴۱۲	۴۱۷	-۵
خراسان شمالی		۵۳۳	۷۳۰	-۱۹۷
خوزستان		۶۴۴	۵۶۸	۷۶
زنجان		۶۸۴	۵۰۸	۱۷۶
سمنان		۴۳۰	۳۷۱	۵۹
سیستان و بلوچستان		۶۲۷	۵۶۹	۵۸
فارس		۶۵۴	۵۳۳	۱۲۱
قزوین		۷۰۴	۵۹۸	۱۰۶
قم		۶۸۸	۷۵۹	-۷۱
کردستان		۵۳۳	۶۲۵	-۹۲
کرمان		۷۵۱	۶۲۶	۱۲۵
کرمانشاه		۷۸۳	۶۲۰	۱۶۳
کهگیلویه و بویراحمد		۵۵۳	۶۷۸	-۱۲۵
گلستان		۵۳۳	۶۷۴	-۱۴۱
گیلان		۶۰۰	۵۱۱	۸۹
لرستان		۶۴۹	۵۳۹	۱۱۰
مازندران		۶۰۴	۵۶۳	۴۱
مرکزی		۵۳۳	۳۵۳	۱۸۰
هرمزگان		۶۴۴	۵۶۲	۸۲
همدان		۶۳۳	۵۱۳	۱۲۰
یزد		۶۳۳	۶۳۸	-۵
استان				
اصفهان	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶۳۳	۳۸۶	۲۴۷
اصفهان	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	عرضه کالاها و محصولات فاقد در بازار ایران	۶۳۳	۵۳۳	۱۰۰
اصفهان	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۶۳۳	۵۳۳	۱۰۰
اصفهان	دخالت‌های غیرمطمئن نهاد‌های حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	کمبود تقاضا در بازار	۶۳۳	۵۳۳	۱۰۰
اصفهان	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	کمبود نیروی کار ماهر	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	محدودیت دسترسی به آب	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت (برق، گاز، گازوئیل و...)	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱
اصفهان	موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶۳۳	۴۱۲	۲۲۱

## شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

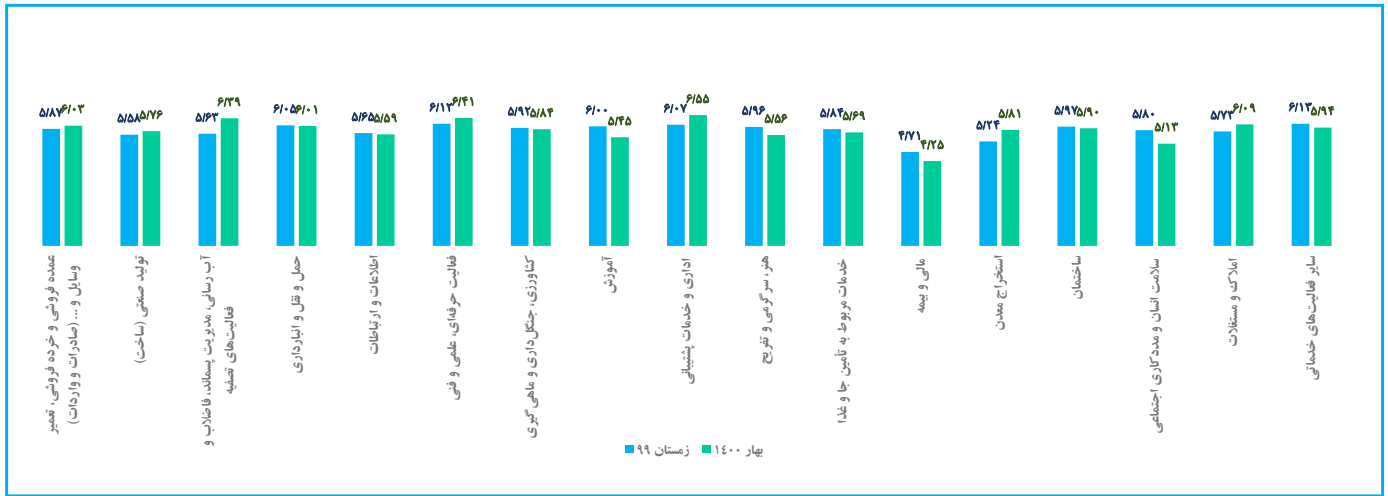
جدول ۱۰ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی

رشته فعالیت	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	درصد تغییرات *
عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	۵/۸۷	۶/۰۳	۲/۸۲
تولید صنعتی (ساخت)	۵/۵۸	۵/۷۶	۳/۰۸
آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه	۵/۶۳	۶/۳۹	۱۳/۶۷
حمل و نقل و انبارداری	۶/۰۵	۶/۰۱	-۰/۷۲
اطلاعات و ارتباطات	۵/۶۵	۵/۵۹	-۱/۱۷
فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی	۶/۱۲	۶/۴۱	۴/۸۳
کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری	۵/۹۲	۵/۸۴	-۱/۳۶
آموزش	۶/۰۰	۵/۴۵	-۹/۱۶
اداری و خدمات پشتیبانی	۶/۰۷	۶/۵۵	۷/۹۸
هنر، سرگرمی و تفریح	۵/۹۶	۵/۵۶	-۶/۷۹
خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	۵/۸۴	۵/۶۹	-۲/۴۷
مالی و بیمه	۴/۷۱	۴/۲۵	-۹/۶۷
استخراج معدن	۵/۲۴	۵/۸۱	۱۰/۹۱
ساختمان	۵/۹۷	۵/۹۰	-۱/۲۳
سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	۵/۸۰	۵/۱۳	-۱۱/۵۲
املاک و مستغلات	۵/۷۳	۶/۰۹	۶/۲۸
سایر فعالیتهای خدماتی	۶/۱۳	۵/۹۴	-۳/۱۲

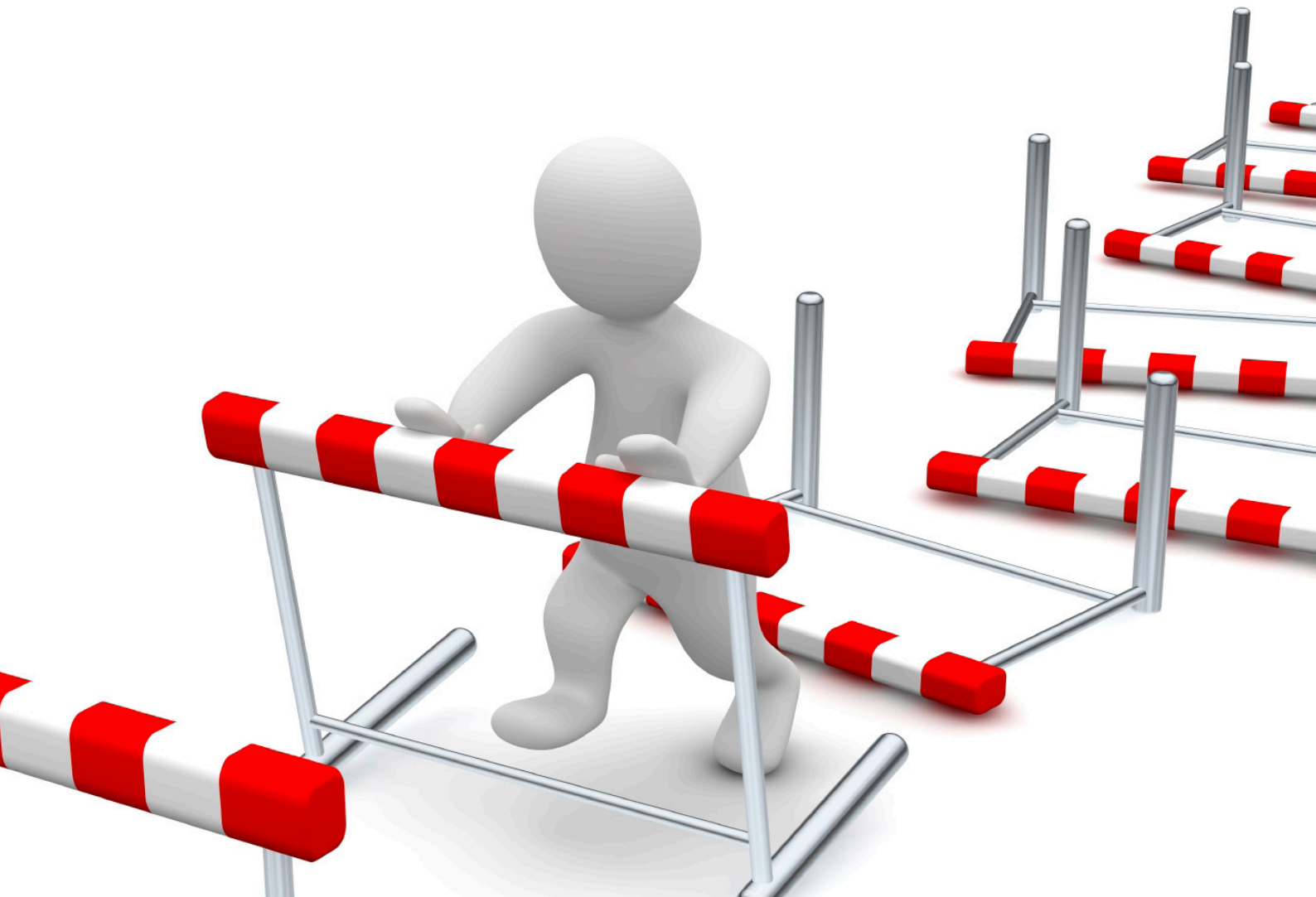
\*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

با توجه به جدول ۱۰، در بهار ۱۴۰۰، رشته‌های: ۱- فعالیت اداری و خدمات پشتیبانی، ۲- فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی، ۳- آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیتهای تصفیه به ترتیب دارای نامساعدترین محیط کسب و کار و رشته‌های ۱- مالی و بیمه، ۲- سلامت انسان و مددکاری اجتماعی و ۳- آموزش به ترتیب مساعدترین محیط برای کسب و کار نسبت به سایر رشته‌های اقتصادی ارزیابی شده‌اند. لازم به ذکر است که از ۲۱ رشته فعالیت عمده اقتصادی، ۴ رشته فعالیت به دلیل قرار گرفتن در بخش عمومی و خانواری از چارچوب آمارگیری طرح حذف شده‌اند. منظور از سایر فعالیتهای خدماتی، فعالیتهای سازمان‌های دارای عضو، تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی و سایر فعالیتهای خدماتی شخصی است.

## نمودار ۵ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس رشته فعالیت اقتصادی



در جدول ۱۱ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک رشته فعالیت‌های اقتصادی قابل مشاهده است. با استفاده از این جدول می‌توان تحلیل‌های مختلف در مورد وضعیت هر یک از مولفه‌ها در رشته فعالیت‌های اقتصادی ارائه نمود.



## جدول ۱۱ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و رشته فعالیت اقتصادی - بهار ۱۴۰۰

شاخص فعالیت‌های خدماتی	املاک و مستغلات	سلامت انسان و مدهدکاری اجتماعی	ساختمان	استخراج معدن	مالی و بیمه	خدمات مربوط به تأمین جا و غذا	هنر، سرگرمی و تفریح	اداری و خدمات پشتیبانی	آموزش	کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری	فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی	اطلاعات و ارتباطات	حمل و نقل و انبارداری	آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	تولید صنعتی (ساخت)	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)	رشته فعالیت	مولفه
۳/۰۹	۴/۳۶	۴/۳۰	۴/۶۲	۳/۹۶	۴/۴۶	۳/۲۰	۳/۳۸	۴/۹۶	۳/۹۵	۴/۰۹	۶/۱۳	۴/۷۶	۴/۸۶	۴/۷۹	۴/۱۲	۴/۸۲	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	
۴/۸۶	۶/۰۰	۴/۸۱	۷/۰۱	۶/۷۶	۵/۲۵	۶/۱۴	۶/۳۰	۷/۸۶	۶/۲۳	۶/۴۸	۶/۴۲	۶/۱۳	۶/۴۰	۸/۵۴	۶/۳۶	۶/۳۶	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...	
۴/۸۵	۴/۸۳	۵/۱۰	۵/۹۱	۵/۲۶	۳/۲۴	۵/۷۴	۴/۸۳	۷/۳۱	۴/۴۶	۵/۲۸	۶/۵۴	۵/۴۱	۵/۲۸	۷/۰۶	۵/۴۵	۵/۶۶	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	
۶/۵۹	۶/۵۷	۶/۵۷	۷/۷۸	۷/۱۵	۶/۹۰	۷/۰۰	۸/۱۴	۷/۸۸	۶/۰۷	۷/۵۴	۷/۸۵	۶/۸۸	۷/۶۳	۷/۸۸	۷/۵۴	۷/۵۸	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	
۸/۰۰	۷/۷۷	۸/۶۲	۸/۷۱	۸/۵۰	۸/۷۳	۸/۴۱	۸/۶۰	۹/۱۳	۸/۰۰	۸/۳۱	۸/۸۱	۷/۷۰	۸/۳۷	۸/۸۲	۸/۵۱	۸/۳۷	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	
۶/۰۰	۶/۱۷	۶/۷۱	۶/۴۴	۶/۰۴	۶/۰۰	۵/۹۲	۷/۵۵	۷/۶۴	۶/۵۴	۶/۱۲	۷/۲۰	۶/۴۳	۶/۵۶	۷/۵۰	۶/۱۷	۶/۲۳	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	
۵/۱۶	۶/۲۰	۵/۱۰	۵/۰۱	۳/۶۸	۶/۳۳	۴/۵۰	۴/۵۴	۶/۲۳	۵/۱۸	۴/۹۵	۵/۹۲	۶/۰۰	۴/۴۶	۷/۰۰	۴/۵۰	۵/۰۹	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	
۷/۱۲۷	۷/۷۵	۴/۹۲	۶/۸۰	۶/۷۱	۷/۱۷	۶/۳۳	۶/۶۰	۷/۲۱	۶/۵۰	۶/۵۲	۷/۴۴	۶/۱۳	۶/۶۹	۷/۹۳	۶/۲۰	۶/۵۹	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	
۶/۲۲	۵/۹۶	۵/۰۶	۶/۴۱	۵/۹۵	۶/۲۷	۷/۰۷	۶/۱۰	۶/۹۳	۵/۲۰	۶/۰۹	۷/۱۴	۶/۲۹	۶/۷۱	۷/۸۵	۵/۸۷	۶/۴۱	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	
۵/۶۳	۷/۰۶	۵/۳۸	۶/۴۳	۶/۳۳	۶/۴۲	۵/۸۸	۷/۰۸	۶/۷۵	۶/۳۷	۶/۱۳	۶/۹۲	۶/۷۱	۷/۴۸	۶/۸۷	۶/۴۱	۶/۵۶	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	
۷/۸۱	۶/۷۲	۶/۱۰	۶/۹۳	۷/۱۸	۶/۳۲	۶/۸۷	۶/۷۵	۷/۳۱	۶/۹۳	۷/۳۸	۷/۶۱	۶/۹۳	۷/۲۵	۷/۴۱	۷/۲۱	۷/۳۳	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	
۶/۵۳	۶/۰۳	۴/۵۷	۶/۲۳	۶/۲۴	۴/۲۱	۵/۵۵	۵/۱۵	۶/۹۶	۴/۹۵	۶/۳۸	۶/۸۳	۶/۱۳	۶/۴۰	۷/۰۰	۶/۱۱	۶/۳۹	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	
۶/۲۸	۶/۵۲	۴/۸۴	۵/۴۵	۵/۹۸	۲/۹۶	۵/۰۶	۴/۰۰	۶/۱۳	۴/۹۵	۵/۵۸	۴/۹۶	۴/۴۵	۶/۲۲	۵/۴۰	۵/۳۵	۵/۶۲	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ها، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	
۶/۲۰	۶/۷۹	۶/۴۲	۶/۰۲	۶/۳۷	۶/۰۰	۵/۹۴	۵/۱۰	۷/۴۷	۶/۲۴	۶/۲۳	۶/۸۸	۶/۱۱	۶/۳۰	۷/۵۰	۶/۴۹	۶/۴۴	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	
۶/۵۰	۶/۵۲	۵/۱۶	۶/۴۸	۵/۸۹	۷/۶۰	۵/۸۹	۵/۹۰	۶/۹۳	۵/۷۸	۶/۳۸	۷/۲۹	۵/۶۸	۶/۵۴	۷/۵۴	۶/۰۵	۶/۶۲	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای در بازار	
۵/۷۱	۵/۴۸	۶/۷۷	۵/۰۳	۵/۱۳	۵/۶۷	۵/۱۰	۶/۴۷	۶/۳۱	۶/۶۷	۵/۵۸	۵/۸۸	۴/۲۵	۵/۵۸	۵/۴۷	۴/۸۰	۵/۵۷	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	
۷/۲۷	۸/۰۰	۸/۲۲	۶/۱۸	۵/۳۳	۷/۰۰	۵/۶۰	۷/۰۰	۷/۳۱	۵/۷۸	۶/۳۶	۶/۸۹	۵/۹۷	۶/۲۷	۶/۱۵	۵/۵۰	۶/۳۸	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	
۶/۱۸	۶/۷۲	۵/۶۷	۵/۸۲	۵/۲۲	۶/۰۰	۵/۲۶	۶/۴۳	۶/۸۳	۵/۵۴	۶/۰۱	۶/۱۲	۵/۱۲	۵/۸۹	۶/۳۶	۵/۷۴	۵/۸۰	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	
۷/۴۳	۶/۹۷	۶/۰۰	۶/۵۹	۶/۳۱	۵/۵۶	۶/۶۷	۵/۵۶	۷/۲۹	۴/۳۷	۶/۴۹	۶/۶۴	۵/۸۵	۶/۸۵	۵/۹۳	۶/۳۷	۶/۵۹	دخالتهای غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	
۶/۱۷	۶/۶۵	۳/۰۰	۶/۰۰	۵/۷۵	۳/۱۷	۶/۴۰	۴/۹۲	۶/۵۶	۴/۵۹	۵/۵۸	۶/۶۰	۵/۴۱	۵/۶۰	۶/۶۹	۵/۷۴	۶/۰۶	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	
۶/۵۴	۶/۶۳	۵/۱۶	۵/۵۱	۴/۷۵	۶/۰۹	۵/۷۶	۴/۶۰	۶/۰۰	۶/۳۰	۴/۹۰	۵/۶۲	۴/۳۷	۵/۶۴	۶/۳۳	۴/۹۳	۵/۵۵	کمبود تقاضا در بازار	
۶/۸۰	۶/۰۳	۵/۳۳	۵/۴۷	۵/۷۹	۳/۶۱	۵/۶۷	۵/۲۰	۶/۳۸	۴/۵۷	۵/۳۹	۵/۵۳	۴/۴۵	۵/۵۴	۷/۶۰	۵/۵۰	۵/۷۸	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	
۴/۸۶	۴/۰۳	۳/۷۳	۴/۸۹	۴/۴۳	۲/۹۰	۵/۸۱	۴/۵۷	۶/۶۳	۳/۸۹	۴/۷۰	۶/۰۳	۵/۰۳	۵/۱۸	۵/۸۸	۵/۴۳	۵/۴۳	کمبود نیروی کار ماهر	
۴/۱۲	۴/۴۰	۲/۲۶	۳/۲۵	۴/۳۷	۳/۲۱	۳/۴۸	۳/۲۴	۴/۰۰	۴/۲۶	۳/۸۲	۳/۹۸	۳/۷۰	۳/۹۶	۴/۰۰	۳/۵۹	۴/۱۱	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	
۳/۸۸	۳/۷۰	۱/۶۸	۲/۹۴	۴/۶۶	۱/۷۱	۱/۸۸	۳/۲۹	۲/۸۶	۲/۶۸	۳/۸۴	۳/۱۰	۲/۹۴	۳/۱۹	۳/۷۶	۳/۳۶	۳/۴۴	محدودیت دسترسی به آب	
۴/۳۶	۳/۳۲	۲/۸۴	۳/۵۲	۵/۵۵	۳/۱۰	۲/۶۳	۴/۵۳	۴/۰۷	۳/۶۳	۴/۲۰	۳/۹۵	۳/۴۱	۳/۸۲	۴/۷۶	۴/۰۸	۳/۸۹	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)	
۷/۳۷	۷/۰۶	۵/۹۴	۷/۲۳	۶/۷۱	۴/۸۹	۶/۸۴	۶/۴۳	۶/۹۴	۶/۳۳	۶/۴۶	۶/۸۷	۶/۳۱	۶/۵۱	۶/۳۸	۶/۴۶	۶/۹۱	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	
۵/۸۳	۵/۷۶	۷/۴۱	۷/۳۱	۷/۰۰	۷/۶۳	۷/۱۴	۷/۱۸	۶/۶۳	۶/۷۴	۷/۵۲	۷/۸۹	۷/۱۷	۷/۰۵	۶/۴۴	۶/۸۶	۷/۰۶	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	

## شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و اتاق‌ها

جدول ۱۲ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سه اتاق - بهار ۱۴۰۰

اتاق اصناف			اتاق تعاون			اتاق بازرگانی			کل			عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	درصد تغییرات	بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹	
۳/۸۲	۶/۰۴	۵/۸۲	-۱/۷۳	۵/۶۵	۵/۷۵	۲/۵۶	۵/۸۹	۵/۷۴	۲/۱۳	۵/۸۸	۵/۷۵	
۱۰/۵۹	۴/۱۰	۳/۷۱	-۰/۴۰	۳/۸۰	۳/۷۹	۶/۵۲	۴/۶۷	۴/۳۹	۶/۳۷	۴/۴۴	۴/۱۷	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۵/۹۷	۵/۶۶	۵/۳۵	-۲/۱۰	۶/۰۲	۶/۱۵	-۰/۹۲	۶/۵۹	۶/۶۶	-۰/۶۵	۶/۳۶	۶/۴۰	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۳/۵۵	۵/۵۰	۵/۳۱	-۶/۷۹	۴/۹۰	۵/۲۶	۱/۰۲	۵/۶۵	۵/۵۹	۰/۳۰	۵/۵۱	۵/۵۰	بی‌تهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۵/۹۹	۶/۹۳	۶/۵۳	-۴/۲۱	۷/۰۶	۷/۳۷	-۰/۲۹	۷/۷۵	۷/۷۲	۰/۰۱	۷/۵۰	۷/۵۰	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
-۳/۶۷	۸/۴۸	۸/۸۰	-۳/۹۶	۸/۴۷	۸/۸۲	-۰/۳۳	۸/۴۱	۸/۴۲	-۱/۴۹	۸/۴۳	۸/۵۶	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۷/۳۳	۶/۳۳	۵/۹۰	۵/۷۸	۶/۱۸	۵/۸۴	-۰/۸۹	۶/۲۵	۶/۳۱	۱/۳۴	۶/۲۶	۶/۱۷	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۶/۱۲	۵/۰۲	۴/۷۳	-۶/۱۲	۴/۹۶	۵/۲۸	-۰/۵۸	۴/۸۱	۴/۷۸	۰/۲۷	۴/۸۷	۴/۸۵	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
-۰/۷۸	۷/۰۷	۷/۰۲	-۰/۷۴	۶/۶۷	۶/۷۲	۵/۲۷	۶/۳۱	۵/۹۹	۳/۷۲	۶/۴۹	۶/۲۶	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۱/۶۲	۶/۶۳	۶/۵۳	-۲/۴۱	۶/۲۲	۶/۳۸	-۰/۸۰	۶/۰۹	۶/۱۴	-۰/۵۳	۶/۱۹	۶/۲۳	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
-۰/۸۲	۶/۱۱	۶/۱۷	-۲/۲۶	۶/۳۸	۶/۵۳	۰/۳۱	۶/۶۲	۶/۶۰	-۰/۴۷	۶/۵۰	۶/۵۳	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
-۰/۳۷	۷/۶۴	۷/۶۱	-۸/۴۶	۷/۲۳	۷/۹۰	-۱/۵۳	۷/۱۵	۷/۲۶	-۲/۳۸	۷/۲۴	۷/۴۲	دشواری تامین مالی از بانک‌ها
۴/۳۴	۶/۵۹	۶/۳۲	-۳/۳۶	۵/۶۹	۵/۸۹	۱/۸۶	۶/۳۶	۶/۱۵	۱/۷۱	۶/۲۳	۶/۱۲	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۱۱/۳۰	۶/۱۴	۵/۵۲	۴/۲۸	۵/۴۱	۵/۱۹	-۱/۹۹	۵/۳۶	۵/۴۷	۰/۹۸	۵/۴۸	۵/۴۳	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۷۵	۶/۴۶	۶/۰۶	۳/۹۶	۶/۴۵	۶/۲۰	۲/۰۶	۶/۴۲	۶/۲۹	۲/۹۵	۶/۴۳	۶/۲۴	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۱/۱۳	۶/۴۵	۶/۳۸	-۶/۳۰	۶/۲۸	۶/۷۰	۲/۲۷	۶/۳۵	۶/۲۱	۰/۷۰	۶/۳۶	۶/۳۱	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۳/۳۳	۶/۰۳	۵/۸۳	-۱/۴۱	۵/۹۳	۶/۰۲	-۰/۸۱	۴/۹۳	۴/۸۹	۰/۷۹	۵/۲۶	۵/۲۲	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
-۵/۰۴	۶/۷۱	۷/۰۷	۳/۶۲	۶/۸۱	۶/۵۸	۴/۶۰	۵/۸۰	۵/۵۴	۲/۷۶	۶/۰۷	۵/۹۱	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۸۸	۶/۲۴	۵/۹۰	-۰/۶۹	۶/۰۶	۶/۰۲	۳/۹۰	۵/۶۵	۵/۴۴	۳/۵۵	۵/۸۰	۵/۶۰	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۵/۵۴	۷/۰۲	۶/۶۵	-۲/۳۹	۶/۷۴	۶/۹۱	-۰/۰۹	۶/۲۶	۶/۲۶	۰/۳۷	۶/۴۵	۶/۴۳	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۷/۳۲	۶/۴۵	۶/۰۱	-۳/۵۳	۵/۲۴	۵/۴۳	۴/۴۸	۵/۸۲	۵/۵۷	۴/۱۷	۵/۸۴	۵/۶۰	کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۴۷	۶/۳۵	۶/۰۲	۳/۶۱	۵/۲۴	۵/۰۶	۵/۸۵	۵/۰۱	۴/۷۴	۶/۱۶	۵/۲۹	۴/۹۸	کمبود تقاضا در بازار
۴/۸۳	۶/۳۷	۶/۰۸	-۴/۸۲	۵/۴۱	۵/۶۸	۱/۸۵	۵/۴۴	۵/۳۵	۱/۶۴	۵/۶۰	۵/۵۱	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
-۰/۸۵	۵/۵۷	۵/۵۳	-۱/۳۳	۴/۴۵	۴/۵۱	۷/۲۷	۵/۳۸	۵/۰۱	۵/۵۷	۵/۲۷	۴/۹۹	کمبود نیروی کار ماهر
۸/۸۶	۴/۲۲	۳/۸۷	۱۱/۱۹	۳/۷۹	۳/۴۱	۶/۳۲	۳/۷۵	۳/۵۲	۸/۰۹	۳/۸۴	۳/۵۵	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۱۹/۲۸	۳/۵۳	۲/۹۶	۷/۳۰	۳/۲۹	۳/۰۷	۱۲/۱۲	۳/۳۵	۲/۹۹	۱۲/۵۳	۳/۳۸	۳/۰۰	محدودیت دسترسی به آب
۷/۳۱	۳/۸۲	۳/۵۶	۸/۲۷	۳/۸۷	۳/۵۷	۲۸/۴۹	۴/۰۵	۳/۱۶	۲۰/۷۱	۳/۹۸	۳/۳۰	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۷۳	۷/۱۲	۶/۶۸	-۴/۷۸	۶/۵۴	۶/۸۷	۱/۲۲	۶/۵۹	۶/۵۱	۱/۱۲	۶/۶۷	۶/۶۰	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۵/۵۵	۶/۱۲	۵/۷۹	-۱/۱۰	۷/۲۸	۷/۳۶	۲/۵۴	۷/۱۸	۷/۰۰	۱/۶۱	۷/۰۱	۶/۹۰	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

\* مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.



در بهار ۱۴۰۰، فعالان اقتصادی مشارکت کننده در این پایش، سه مؤلفه: ۱- غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، ۲- بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی و ۳- دشواری تامین مالی را نامناسب‌ترین و سه مؤلفه: ۱- محدودیت دسترسی به آب، ۲- محدودیت دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت و ۳- محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...) را مناسب‌ترین مؤلفه‌های محیط کسب و کار کشور نسبت به سایر مؤلفه‌ها ارزیابی نموده‌اند.

علاوه بر این، مهم‌ترین موانع کسب و کار بیان‌شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هریک از سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف ایران نیز در قالب جدول ۱۳ نشان داده شده است.

### جدول ۱۳ - مهم‌ترین موانع کسب‌وکار بیان شده توسط فعالان اقتصادی زیرمجموعه هر یک از سه اتاق

مجموعه	الویت		۱	۲	۳	۴	۵
	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰					
کل	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
اتاق تعاون ایران	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
اتاق اصناف ایران	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
	زمستان ۹۹	بهار ۱۴۰۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار

اولویت اول در اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تعاون ایران و اصناف ایران، غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات عنوان شده است.

اولویت دوم در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، بی‌ثباتی سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر به کسب و کار، در اتاق تعاون ایران موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای در دستگاه‌های اجرایی و در اتاق اصناف ایران دشواری تأمین مالی از بانک‌ها عنوان شده است.

اولویت سوم در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار

در دستگاه‌های اجرایی، در اتاق تعاون ایران دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و در اتاق اصناف ایران فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی در بازار قرار گرفته‌اند.

### شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین

جدول ۱۴ - شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس نماگرهای مدل کارآفرینی شین

محیط	نماگر	شاخص نماگر		شاخص محیط			شاخص کل				
		میانگین		درصد تغییرات	میانگین		* درصد تغییرات فصل به فصل نسبت به بهار ۱۴۰۰	میانگین			
		بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹		بهار ۱۴۰۰	زمستان ۹۹			فصل گذشته	فصل مشابه سال گذشته	
نهادی	محیط سیاسی امنیتی	۶/۲۸	۶/۱۹	۱/۳۱	۵/۸۹	۵/۸۱	۶/۱۰	۵/۹۶	۶/۰۲	۰/۹۷	-۱/۲۸
	محیط علمی آموزشی	۵/۵۵	۵/۳۹								
	محیط فرهنگی	۵/۸۷	۵/۷۹								
	محیط فناوری و نوآوری	۵/۸۳	۵/۷۷								
	محیط قانونی و حقوقی	۵/۶۲	۵/۵۲								
	ساختار و عملکرد دولت	۶/۱۵	۶/۱۵								
اقتصادی	محیط اقتصاد کلان	۶/۰۲	۶/۰۰	۰/۵۸	۶/۱۹	۶/۱۵	۶/۱۰	۵/۹۶	۶/۰۲	۰/۹۷	-۱/۲۸
	محیط مالی	۸/۱۴	۸/۲۳								
	محیط جغرافیایی - زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های اقلیمی	۵/۳۷	۵/۲۰								
	ساختار تولید - انحصار، خوشه‌ها و مواد اولیه	۵/۶۴	۵/۶۵								

\*: مثبت بودن درصد تغییرات به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به فصل گذشته است.

بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین، شاخص ملی محیط کسب و کار ایران در بهار ۱۴۰۰، عدد ۶/۰۲ (عدد ۱۰ بدترین ارزیابی است) را نشان می‌دهد به طوری که میانگین ارزیابی **محیط نهادی** (شامل محیط سیاسی، محیط آموزشی و علمی، محیط فرهنگی، محیط فناوری و نوآوری، محیط حقوقی و ساختار دولت) عدد ۵/۸۹ و میانگین ارزیابی **محیط اقتصادی** (شامل محیط اقتصاد کلان، محیط مالی، محیط جغرافیایی و ساختار تولید) عدد ۶/۱۹ است. نگاه اجمالی نشان می‌دهد محیط جغرافیایی با عدد ۵/۳۷ و **محیط مالی** با عدد ۸/۱۴ به ترتیب مساعدترین و نامساعدترین محیط‌ها بر اساس نظریه عمومی کارآفرینی شین بوده‌اند.

با توجه به جدول ۱۴، شاخص ملی کارآفرینی شین نسبت به فصل زمستان ۱۳۹۹، دارای درصد تغییرات ۰/۹۷ است که به معنی بدتر شدن در شرایط کارآفرینی در فصل بهار نسبت به فصل زمستان بوده است. همچنین تغییرات نسبت به فصل مشابه سال قبل (۱/۲۸-) نشان می‌دهد شرایط کارآفرینی به طور جزئی مساعد شده است. لازم به ذکر است شاخص شین



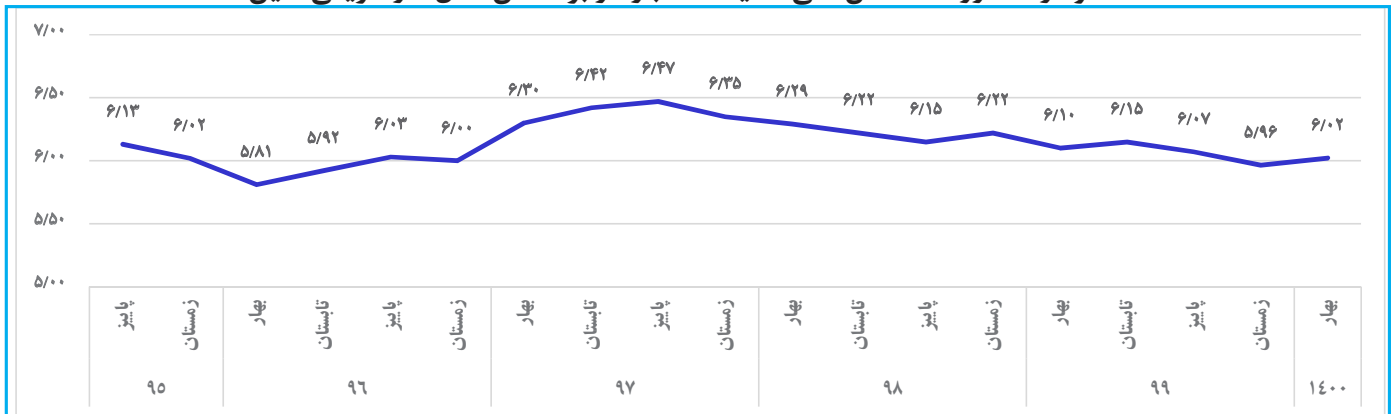


به دلیل استفاده از ضرائب اهمیت برای هر یک از نماگرها و محیط‌های تشکیل دهنده محیط کسب و کار، از دقت بیشتری نسبت به شاخص ملی برخوردار است.

### نمودار ۶ - شاخص محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین



### نمودار ۷ - روند شاخص ملی محیط کسب و کار بر اساس مدل کارآفرینی شین





## شاخص محیط کسب و کار بر اساس تعداد کارکنان بنگاه‌های اقتصادی

### جدول ۱۵ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و تعداد کارکنان بنگاه

تعداد کارکن (نفر)						عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
بیشتر از ۲۰۰	۱۰۱-۲۰۰	۵۰-۱۰۰	۱۱-۴۹	۶-۱۰	کمتر از ۵	
۵/۷۱	۵/۷۴	۵/۷۸	۵/۸۷	۵/۷۷	۶/۰۲	
۴/۲۰	۴/۲۳	۴/۴۴	۴/۵۲	۴/۴۱	۴/۴۵	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۶/۵۲	۶/۹۲	۶/۴۹	۶/۵۹	۶/۳۷	۵/۹۶	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۲۲	۵/۵۵	۵/۵۳	۵/۶۰	۵/۶۳	۵/۳۹	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۵۲	۷/۸۳	۷/۸۳	۷/۵۷	۷/۵۴	۷/۲۵	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۸/۰۹	۸/۷۵	۸/۳۳	۸/۴۵	۸/۴۸	۸/۴۲	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۵/۹۴	۶/۴۹	۶/۲۱	۶/۳۴	۶/۲۷	۶/۲۰	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۴/۶۷	۳/۶۳	۴/۵۲	۴/۷۷	۴/۹۲	۵/۲۶	تمایل عمومی به خرید کالاهاى خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۵/۸۸	۵/۵۰	۶/۴۲	۶/۴۲	۶/۲۴	۶/۹۹	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهاى غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۵/۹۹	۵/۶۸	۵/۶۲	۶/۰۸	۶/۰۶	۶/۷۲	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۲۷	۶/۴۸	۶/۴۵	۶/۶۶	۶/۵۳	۶/۳۹	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۶/۴۵	۶/۶۶	۶/۸۰	۷/۳۶	۶/۹۷	۷/۶۸	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۵/۶۵	۶/۱۱	۶/۱۱	۶/۱۸	۶/۰۴	۶/۵۵	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۵/۷۴	۵/۴۵	۵/۷۱	۵/۳۴	۵/۰۰	۵/۸۱	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۵/۸۸	۶/۶۵	۶/۴۴	۶/۵۱	۶/۳۲	۶/۴۷	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۵/۸۰	۵/۹۲	۵/۹۳	۶/۲۴	۶/۴۲	۶/۷۵	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای در بازار
۴/۹۰	۴/۳۶	۴/۸۸	۵/۰۱	۵/۲۹	۵/۸۱	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۵۴	۵/۲۱	۵/۵۳	۵/۸۱	۶/۰۹	۶/۶۹	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۷۵	۵/۰۷	۵/۷۰	۵/۷۸	۵/۶۹	۶/۰۸	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۸۱	۶/۰۳	۶/۲۵	۶/۲۱	۶/۲۳	۶/۸۸	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۵/۸۶	۵/۷۴	۵/۶۲	۵/۷۸	۵/۶۴	۶/۱۰	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۴/۷۷	۴/۷۲	۴/۶۷	۴/۹۹	۵/۱۳	۶/۰۳	کمبود تقاضا در بازار
۵/۷۳	۵/۵۲	۵/۲۴	۵/۵۰	۵/۲۰	۶/۰۷	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۳۱	۵/۳۴	۵/۴۳	۵/۴۰	۵/۰۴	۵/۲۱	کمبود نیروی کار ماهر
۳/۹۵	۳/۷۴	۴/۰۲	۳/۷۰	۳/۴۳	۴/۱۴	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۴/۱۹	۳/۷۸	۳/۶۷	۳/۳۹	۲/۸۸	۳/۳۷	محدودیت دسترسی به آب
۴/۹۸	۴/۳۷	۴/۵۴	۴/۰۸	۳/۵۷	۳/۷۲	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)
۶/۲۱	۶/۶۲	۶/۵۱	۶/۴۷	۶/۷۶	۶/۹۵	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۶۵	۶/۸۷	۶/۹۲	۷/۲۱	۷/۴۷	۶/۶۵	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

## شاخص محیط کسب و کار بر اساس سابقه فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

### جدول ۱۶ - شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مؤلفه‌های پیمایشی و سابقه فعالیت اقتصادی

سابقه فعالیت اقتصادی (سال)					عنوان مؤلفه (موانع کسب و کار)
کمتر از ۲	۳ تا ۵	۶ تا ۱۰	۱۱ تا ۱۵	بیشتر از ۱۶	
۶/۷۶	۵/۸۴	۶/۰۲	۵/۹۵	۵/۷۶	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۷/۵۰	۶/۰۴	۶/۵۳	۶/۴۸	۶/۳۵	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۸۸	۵/۳۲	۵/۶۰	۵/۶۸	۵/۴۸	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۸/۱۳	۷/۲۳	۷/۵۳	۷/۶۱	۷/۵۸	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۸/۰۰	۸/۲۰	۸/۵۵	۸/۵۸	۸/۴۰	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۹/۱۴	۶/۰۳	۶/۴۹	۶/۶۵	۶/۰۲	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۴/۵۶	۵/۰۰	۵/۰۲	۵/۱۰	۴/۵۶	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۷/۸۸	۶/۴۷	۶/۶۰	۶/۶۵	۶/۳۳	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۱۳	۶/۱۹	۶/۴۵	۶/۲۷	۵/۹۸	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۸/۳۸	۶/۲۸	۶/۵۲	۶/۵۳	۶/۵۸	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۸/۳۳	۷/۳۳	۷/۵۱	۷/۲۱	۷/۰۲	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۷/۴۴	۶/۱۵	۶/۲۹	۶/۴۵	۶/۱۱	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۷/۴۳	۵/۵۱	۵/۴۷	۵/۵۵	۵/۴۱	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۸۶	۶/۰۵	۶/۵۷	۶/۷۶	۶/۳۸	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۷/۸۳	۶/۳۹	۶/۵۸	۶/۴۵	۶/۱۳	وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
۷/۲۵	۵/۴۰	۵/۴۲	۵/۲۴	۵/۰۷	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۸/۲۹	۶/۳۳	۶/۳۱	۶/۱۹	۵/۶۷	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۸/۰۰	۵/۸۷	۵/۹۱	۵/۷۹	۵/۶۸	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۷/۷۵	۶/۵۶	۶/۴۴	۶/۴۵	۶/۳۹	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۷/۶۳	۵/۸۴	۵/۹۶	۵/۹۶	۵/۶۸	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۳۳	۵/۴۲	۵/۳۵	۵/۲۶	۵/۱۹	کمبود تقاضا در بازار
۶/۵۶	۵/۶۵	۵/۷۲	۵/۵۳	۵/۵۱	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۶/۲۵	۵/۰۳	۵/۵۴	۵/۴۲	۵/۱۵	کمبود نیروی کار ماهر
۴/۲۲	۴/۰۲	۳/۸۹	۳/۵۴	۳/۸۴	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۵/۲۵	۳/۳۸	۳/۵۰	۳/۲۷	۳/۳۳	محدودیت دسترسی به آب
۳/۲۵	۳/۸۸	۴/۰۵	۳/۹۹	۳/۹۹	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۸/۳۸	۶/۶۴	۶/۸۲	۶/۸۰	۶/۵۲	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۸/۳۳	۶/۹۴	۷/۱۷	۷/۱۰	۶/۸۹	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

در جدول ۱۵ مولفه‌های پیمایشی به تفکیک تعداد کارکنان قابل مشاهده است. عدد شاخص محیط کسب و کار در بنگاه‌های دارای بیش از ۲۰۰ کارکن، ۵/۷۱ محاسبه شده است که نشان دهنده وضعیت کسب و کار مساعد در این بنگاه‌ها نسبت به سایر بنگاه‌های اقتصادی است و عدد شاخص محیط کسب و کار در بنگاه‌ها با تعداد کمتر از ۵ کارکن، ۶/۰۲ محاسبه شده است که این بنگاه‌ها دارای وضعیت بدتری در محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها ارزیابی شده‌اند.

همچنین بر اساس جدول شماره ۱۶ در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها کمتر از ۲ سال است، نامساعدترین محیط کسب و کار نسبت به سایر بنگاه‌ها با میانگین ۶/۷۶ اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی بیشتر از ۱۶ سال سابقه فعالیت اقتصادی هم، دارای مساعدترین وضعیت (۵/۷۶) محیط کسب و کار هستند.

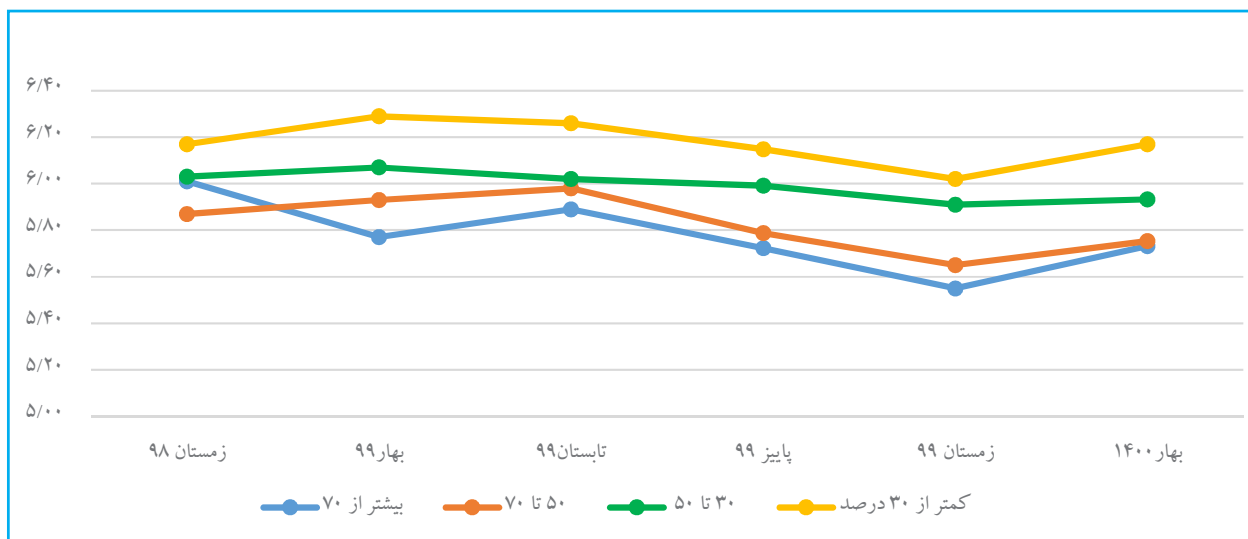
### شاخص محیط کسب و کار بر اساس شرکت‌های دانش بنیان

در جدول ۱۷، موانع و مشکلات محیط کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان ارائه شده است. با توجه به جدول، پنج مشکل اولویت‌دار شرکت‌های دانش بنیان به ترتیب غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار، موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی و رویه‌های کار، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و دشواری تأمین مالی از بانک‌ها و برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و... هستند. با این حال مشاهده ارقام جدول نشان می‌دهد که برخی مشکلات این شرکت‌ها در مقایسه با سایر واحدهای اقتصادی کشور حادتر است.

### شاخص محیط کسب و کار بر اساس ظرفیت فعالیت بنگاه‌های اقتصادی

در جدول ۱۸، مشکلات کسب و کار به تفکیک درصد ظرفیت فعالیت قابل مشاهده است. بر اساس نتایج بدست آمده بنگاه‌های اقتصادی مشارکت کننده در طرح (۲۹۵۱ بنگاه) به طور متوسط با ۳۸/۶۴ درصد ظرفیت اسمی خود فعالیت داشته‌اند. همچنین بر اساس یافته‌های طرح، حدود ۲۱٪ بنگاه‌ها با کمتر از ۳۰٪ ظرفیت خود به فعالیت مشغول بوده‌اند.

#### نمودار ۸. شاخص محیط کسب و کار به تفکیک ظرفیت تولید (درصد) بنگاه اقتصادی



### جدول ۱۷ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار شرکت‌های دانش بنیان

کل کشور	دانش بنیان	عنوان مولفه (موانع کسب و کار)
۴/۴۴	۵/۲۳	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۶/۳۶	۷/۰۰	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۵/۵۱	۶/۱۲	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۷/۵۰	۷/۷۱	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۸/۴۳	۸/۴۸	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۲۶	۶/۸۴	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۴/۸۷	۴/۷۹	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۶/۴۹	۶/۰۸	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۱۹	۶/۱۳	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۵۰	۶/۲۸	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۲۴	۷/۰۶	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۶/۲۳	۶/۴۶	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۵/۴۸	۵/۰۲	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۴۳	۶/۲۹	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۳۶	۶/۲۸	وجود انحصار، امتیاز یا هرنوع رانت به یک یا تعدادی از رقبای بازار
۵/۲۶	۴/۴۸	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۶/۰۷	۵/۴۰	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۸۰	۵/۶۷	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۴۵	۵/۹۶	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۵/۸۴	۶/۰۸	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۲۹	۴/۷۶	کمبود تقاضا در بازار
۵/۶۰	۵/۵۱	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۲۷	۶/۱۲	کمبود نیروی کار ماهر
۳/۸۴	۳/۸۵	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۳/۳۸	۳/۱۶	محدودیت دسترسی به آب
۳/۹۸	۴/۰۳	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۶۷	۶/۵۲	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۷/۰۱	۷/۵۸	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

## جدول ۱۸ - موانع و مشکلات محیط کسب و کار به تفکیک ظرفیت تولید بنگاه‌های اقتصادی

ظرفیت تولید بنگاه اقتصادی (درصد)				عنوان مولفه (موانع کسب و کار)
بیشتر از ۷۰	۵۰ تا ۷۰	۳۰ تا ۵۰	کمتر از ۳۰	
۵/۷۳	۵/۷۵	۵/۹۳	۶/۱۷	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول
۴/۲۸	۴/۴۱	۴/۶۰	۴/۵۰	برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت و ...
۶/۱۶	۶/۲۸	۶/۷۱	۶/۳۰	بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان
۵/۳۹	۵/۳۸	۵/۶۵	۵/۶۷	بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار
۸/۲۸	۸/۲۴	۸/۵۳	۸/۷۴	غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۶/۰۷	۶/۲۹	۶/۲۶	۶/۴۷	رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی
۴/۸۴	۴/۷۵	۴/۷۵	۵/۱۸	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌ رغبتی به خرید محصولات ایرانی
۶/۲۹	۶/۳۴	۶/۳۱	۷/۱۴	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار
۶/۰۱	۵/۹۷	۵/۹۸	۶/۹۸	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار
۶/۲۵	۶/۴۳	۶/۷۰	۶/۶۹	رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات
۷/۰۲	۶/۹۳	۷/۴۱	۷/۷۵	دشواری تأمین مالی از بانک‌ها
۶/۰۱	۵/۹۲	۶/۳۴	۶/۷۶	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی
۵/۵۶	۵/۳۱	۵/۴۰	۵/۶۸	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)
۶/۳۰	۶/۳۵	۶/۳۳	۶/۸۳	ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران
۶/۲۷	۶/۰۷	۶/۲۹	۶/۹۳	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار
۵/۳۲	۵/۰۸	۵/۲۷	۵/۴۳	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار
۵/۹۵	۵/۹۵	۵/۹۵	۶/۵۳	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران
۵/۵۸	۵/۷۰	۵/۹۰	۶/۱۱	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار
۶/۴۴	۶/۳۸	۶/۲۵	۶/۸۰	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار
۵/۸۳	۵/۶۱	۵/۸۸	۶/۰۶	کارگریز عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه
۵/۰۹	۵/۰۷	۵/۱۵	۶/۰۱	کمبود تقاضا در بازار
۵/۴۲	۵/۶۰	۵/۶۱	۵/۸۲	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز
۵/۳۲	۵/۲۱	۵/۴۰	۵/۱۱	کمبود نیروی کار ماهر
۳/۸۴	۳/۷۹	۳/۸۲	۳/۹۲	محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
۳/۳۶	۳/۳۳	۳/۳۳	۳/۵۰	محدودیت دسترسی به آب
۴/۰۱	۳/۸۹	۳/۹۲	۴/۱۳	محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و...)
۶/۵۷	۶/۴۳	۶/۷۴	۷/۰۴	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی
۶/۷۱	۶/۷۹	۷/۳۸	۷/۲۵	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی

## مهمترین قوانین مغل کسب و کار از نگاه فعالان اقتصادی

درصد تقریبی از کل موارد	قوانین و مقررات مغل کسب و کار	دستگاه اجرایی مرتبط
۱۵.۸	<p>- بسته سیاستی برگشت ارز حاصل از صادرات سال‌های ۱۳۹۷-۱۴۰۰ در جلسه کمیته ماده (۲) مصوب شورای عالی هماهنگی اقتصادی</p> <p>- بخشنامه‌های بانک مرکز مانند اخذ مابه التفاوت نرخ ارز، نحوه تخصیص ارز به گروه‌های کالایی خاص جهت واردات کالا،</p>	بانک مرکزی
۱۰.۲	<p>- قانون مالیات بر ارزش افزوده</p> <p>- قانون مالیات‌های مستقیم</p> <p>- ماده ۱۳۲: نرخ مالیات صفر برای درآمد ابرازی فعالیت برخی از کسب و کارهای تازه تأسیس</p> <p>- ماده ۶۴: تعیین ارزش معاملاتی املاک</p> <p>- تراکنش‌های بانکی مربوط به اداره امور مالیاتی مربوط به سنوات ۹۲ الی ۹۷</p> <p>- ماده ۱۵۷ و ۱۵۶ قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص رسیدگی به مالیات بر درآمد توسط مودیان مالیاتی</p>	وزارت امور اقتصادی و دارایی
۵.۱۴	<p>- قوانین گمرکی مربوط به ترخیص مواد اولیه و قطعات مورد نیاز</p> <p>- آئین نامه مربوط به یک بار اجازه ورود مواد اولیه</p> <p>- دستورالعمل‌های مربوط به تعیین تعرفه‌های گمرکی غیر کارشناسانه</p> <p>- ماده ۱۰۷- رسیدگی به اظهارنامه یا بازرسی کالای صادراتی و جوهی کمتر از میزان مقرر و اخذ مابه التفاوت به تشخیص رئیس گمرک از پنج درصد (۵٪) تا پنجاه درصد (۵۰٪)</p> <p>- ماده ۱۰۸ تبصره ۱- در خصوص کشف هر نوع مغایرت بعد از اظهار و قبل از ترخیص کالای ورودی از گمرک و اخذ مابه التفاوت حقوق ورودی به میزانی بیش از پنجاه درصد (۵۰٪)</p>	گمرک
۴	<p>- دستورالعمل‌های مربوط به سامانه ثبت سفارش</p> <p>- قوانین مربوط به واردات مواد اولیه و تجهیزات و بخشنامه‌های ممنوعیت ثبت سفارش قطعات و لوازم مورد نیاز</p> <p>- قوانین و مقررات مربوط به صدور مجوزها از وزارت صمت</p> <p>- قوانین واردات مواد اولیه و بخشنامه‌های صادره توسط وزارت صمت و بانک مرکزی در خصوص صادرات و واردات</p>	وزارت صمت
۳.۶۷	<p>- ماده ۴۶: در خصوص باز پرداخت مانده بدهی کارفرما به سازمان تأمین اجتماعی</p> <p>- ماده ۳۸: در خصوص مکلف نمودن کلیه کارفرمایان و پیمانکاران تحت عضویت سازمان تأمین اجتماعی مبنی بر اینکه علاوه بر بیمه کردن کارکنان خود، نسبت به بیمه نمودن نیروهای مربوط به پروژه‌های مناقصه ای و قراردادی نیز اقدام نمایند.</p> <p>- ماده ۳۷: هنگام نقل و انتقال عین یا منافع مؤسسات و کارگاه‌های مشمول این قانون مکلف است گواهی سازمان را مبنی بر نداشتن بدهی معوق بابت حق بیمه و متفرعات آن از انتقال‌دهنده مطالبه نماید.</p> <p>- قانون مربوط به گرفتن مفاصا حساب سازمان تأمین اجتماعی برای کارفرما و موضوع پرداخت سپرده</p> <p>- ماده ۴۶: در خصوص بازپرداخت مانده بدهی کارفرما به سازمان تأمین اجتماعی</p>	سازمان تأمین اجتماعی
۳	<p>- دستورالعمل تأمین مواد اولیه از بورس کالا و ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران و مشکلات ثبت نام در سایت بهین یاب جهت اخذ سهمیه برای خرید از بورس کالا</p> <p>- قوانین مربوط به سازمان بورس و عدم تخصیص درست سهمیه‌ها که موجب رانت شده است و لزوم توجه به اصلاح آن در جهت جلوگیری از ایجاد رانت به بعضی از شرکتها و تأمین مواد اولیه در شرکت‌های کوچک متوسط</p>	سازمان بورس کالا
۱	<p>- قوانین مربوط به صدور مجوزهای واردات جهاد کشاورزی</p> <p>- قوانین رانتهی مربوط به نهاده‌های دامی و تأمین کالاهای اساسی</p>	وزارت جهاد

### جدول ۲۰ - ارزیابی فعالان اقتصادی از تأثیر کرونا در استان‌ها

بهار ۱۴۰۰	استان
۶/۲۵	آذربایجان شرقی
۷/۲۶	آذربایجان غربی
۸/۲۳	اردبیل
۵/۴۷	اصفهان
۵/۸۸	البرز
۶/۸۱	ایلام
۷/۲۰	بوشهر
۶/۱۵	تهران
۷/۱۱	چهارمحال و بختیاری
۷/۸۲	خراسان جنوبی
۵/۷۴	خراسان رضوی
۷/۵۱	خراسان شمالی
۷/۰۳	خوزستان
۵/۵۶	زنجان
۴/۹۹	سمنان
۶/۹۳	سیستان و بلوچستان
۶/۲۴	فارس
۵/۹۲	قزوین
۶/۷۶	قم
۶/۸۵	کردستان
۶/۸۲	کرمان
۶/۹۶	کرمانشاه
۶/۷۲	کهگیلویه و بویراحمد
۶/۲۳	گلستان
۶/۲۲	گیلان
۵/۷۵	لرستان
۶/۱۰	مازندران
۴/۹۳	مرکزی
۶/۷۷	هرمزگان
۶/۴۳	همدان
۶/۵۵	یزد
۶/۲۴	میانگین کل

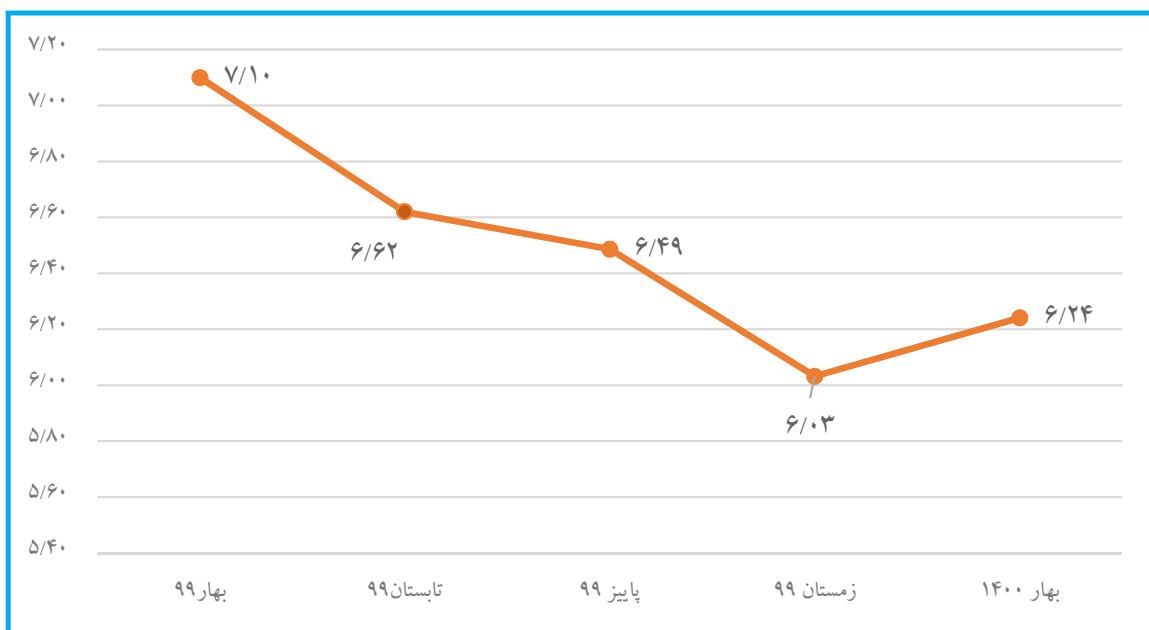
### جدول ۱۹ - تأثیر کرونا بر رشته فعالیت‌های اقتصادی

بهار ۱۴۰۰	رشته فعالیت
۶/۶۱	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل و ... (صادرات و واردات)
۵/۸۴	تولید صنعتی (ساخت)
۶/۵۳	آب رسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه
۶/۳۳	حمل و نقل و انبارداری
۵/۴۵	اطلاعات و ارتباطات
۶/۶۱	فعالیت حرفه‌ای، علمی و فنی
۶/۱۰	کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری
۷/۲۵	آموزش
۶/۵۲	اداری و خدمات پشتیبانی
۶/۸۵	هنر، سرگرمی و تفریح
۷/۷۷	خدمات مربوط به تأمین جا و غذا
۳/۴۵	مالی و بیمه
۵/۲۵	استخراج معدن
۵/۸۷	ساختمان
۵/۶۰	سلامت انسان و مددکاری اجتماعی
۷/۹۸	املاک و مستغلات
۷/۸۹	سایر فعالیت‌های خدماتی
۶/۲۴	میانگین کل

در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی برحسب طبقه‌بندی استاندارد ISIC.rev4 در فصل بهار ۱۴۰۰، فعالیت‌های ۱-املاک و مستغلات (۷/۹۸)، ۲-سایر فعالیت‌های خدماتی (۷/۸۹) و ۳-تأمین جا و غذا شامل هتل‌ها، اقامتگاه‌ها و رستوران‌ها و تالارهای پذیرایی (۷/۷۷) بیشترین آسیب را از شیوع ویروس کرونا متحمل شده و در مقابل رشته فعالیت‌های ۱-مالی و بیمه (۳/۴۵)، ۲-استخراج معدن (۵/۲۵) و ۳-اطلاعات و ارتباطات (۵/۴۵) کمترین آسیب را از شیوع ویروس کرونا نسبت به سایر فعالیت‌ها متحمل شده‌اند.

همچنین در فصل بهار ۱۴۰۰، میزان آسیب وارده بر کسب و کارها از شیوع ویروس کرونا در استان‌های اردبیل (۸/۲۳) خراسان جنوبی (۷/۸۲)، خراسان شمالی (۷/۵۱) و آذربایجان غربی (۷/۲۶)، بیشترین مقدار و در استان‌های مرکزی (۴/۹۳)، سمنان (۴/۹۹)، اصفهان (۵/۴۷) و زنجان (۵/۵۶)، کمترین مقدار نسبت به سایر استان‌ها توسط فعالان اقتصادی ارزیابی شده‌اند.

### نمودار ۹. تاثیر کرونا بر کسب و کار کشور



### برخی اقدامات انجام شده به منظور رفع موانع کسب و کار بهار ۱۴۰۰

#### الف: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

■ مهمترین مصوبات مجلس شورای اسلامی در فصل بهار ۱۴۰۰ که مرتبط با بخش خصوصی است به شرح ذیل می‌باشند:  
 ۱- لایحه مالیات بر ارزش افزوده (اعاده شده از شورای نگهبان)، ۲- طرح جهش تولید مسکن، ۳- لایحه اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، ۴- لایحه اصلاح قانون صدور چک

■ در راستای توسعه مناسبات خارجی: دیدار با کاردار سفارت مالزی و بررسی موانع تعاملات متوقف شده و افزایش حجم همکاری‌ها به شکل تهاتر و ... جلسه آنلاین کمیته تجاری کمیسیون مشترک ایران و تاجیکستان و همچنین ایران و ترکیه و تصویب بندهای پیشنهادی.

■ در راستای تعامل با مقامات و نهادهای خارجی: بررسی و تصویب تعرفه‌های کنسولی وزارت امور خارجه توسط دستگاه‌های دولتی و اتاق ایران، تصویب تشکیل پلویون‌های تخصصی با بهره‌گیری از ظرفیت تشکلهای تخصصی اتاق

■ عضویت اتاق ایران در شورای همکاری‌های اقتصادی حوزه دریای سیاه BSEC-URTA

■ تصویب آیین نامه تضامین مشارکت عمومی و خصوصی در کمیسیون اقتصادی دولت که این امر باعث افزایش اطمینان سرمایه گذاران خواهد بود.



■ احقاق حقوق بخش خصوصی و اعلام به مقامات رسمی با موضوع عدم هماهنگی بین سازمان‌ها در مصوبه اخیر شورای اجرایی فناوری اطلاعات: بر اساس مصوبه اخیر شورای اجرایی فناوری اطلاعات، امکان ارسال اطلاعات اعلامیه تامین ارز به گمرک از طریق سامانه جامع تجارت فراهم شده است و کلیه بازرگانان می‌بایست اطلاعات اعلامیه تامین ارز خود را از طریق سامانه جامع تجارت NTSW به گمرک جمهوری اسلامی ایران ارسال نمایند.

■ صدور بخشنامه مورخ ۱۴۰۰/۱/۳۱ وزارت راه و شهرسازی به شماره ۱۱۶۲۶/۹۵۰ در خصوص سقف تعرفه دیرکرد کانتینر، میزان حداکثر سپرده نقدی و غیر نقدی به عنوان تضمین پرداخت دیرکرد احتمالی برگشت کانتینر سالم و نحوه اجرا به منظور جلوگیری از مبالغ غیر متعارف به افزایش ناموجه بهای تمام شده کالاها

■ بازنگری در تعیین کرایه‌ها و نرخ کلیه خدمات حمل و نقل توسط شورای عالی هماهنگی ترابری و با حضور اطاق طی مکاتبه با وزیر راه و شهرسازی و دستور وزیر مبنی بر رسیدگی فوری و بررسی و تصمیم‌گیری

■ پیشنهاد تدوین " طرح اقدام جامع " به وزارت صمت و ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مبنی بر تشکیل دبیرخانه، برنامه‌های کوتاه و میان مدت کمیته‌های تخصصی، حضور نمایندگان دائمی اتاق و برگزاری جلسات کمیته‌های تخصصی ستاد تسهیل و رفع موانع تولید در اتاق ایران با موضوعات پیشنهادی از قبیل: ۱- تدوین طرح اقدام تامین مواد اولیه فولاد و محصولات پتروشیمی در دو سطح تامین مواد اولیه برای صنایع پایین دستی، و جلوگیری از خام‌فروشی مواد اولیه ۲- تدوین طرح اقدام تامین منابع مالی بنگاه‌های تولیدی در دو سطح شناسایی موانع تامین منابع مالی، و حمایت از تولید در نظام بانکی و نظام بورس و اوراق بهادار ۳- تدوین طرح اقدام حمایت از تولید در حوزه مالیات ۵- تدوین طرح اقدام حمایت از کسب و کارها، محیط زیست و بازیافت ۶- تدوین طرح اقدام حمایت از صادرات و سیاست‌گذاری‌های تجارت خارجی

■ رفع ممنوعیت واردات سویچ شبکه

■ امکان اخذ کارت بازرگانی برای شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری و دیگر فضاها با تعریف کد اختصاصی و رفع مشکل الزام ثبت قرارداد استقرار در بنگاه‌های ملکی فراهم گردید.

■ تصویب ایجاد سامانه قیمت‌گذاری پویا برای محصولات کشاورزی توسط اتاق ایران با نظرات کارشناسی شده تشکل‌های بخش خصوصی

■ درج لزوم پایین‌تر بودن میزان حقوق دولتی معادن دارای واحد فراوری از معادن فاقد این واحدها در پیشنویس اصلاحات قانون معادن

■ حذف شرط صدور مجوز از طرف سازمان محیط زیست برای اجرای طرح‌های توسعه‌ای شرکت‌های صنعتی واقع در شعاع ۱۲۰ کیلومتری تهران

■ تسهیل فرآیند استفاده از ارز حاصل از صادرات، ارز متقاضی و... برای واحدهای تولیدی با مصوبه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت

## ب: اتاق تعاون ایران

■ ارائه پیشنهاد اتاق تعاون ایران برای تشکیل شورای مقررات‌زدائی و وحدت رویه در سازمان تامین اجتماعی که منجر به صدور بخشنامه گردید

■ راه‌اندازی رسمی سامانه داوری اتاق تعاون ایران در سطح کشور برای تسهیل در بررسی پرونده‌های داوری بخش تعاون

■ پیگیری اتاق تعاون ایران برای تخصیص بسته حمایتی برای بخش تعاون از مرکز ملی شماره‌گذاری کالاهای خدمات که منجر به اعمال ۳۰ درصد تخفیف تعرفه صدور کد موقعیت مکانی شد

■ مشارکت در اجرای طرح‌های ساختمانی در قالب تفاهم‌نامه با وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی برای ساخت ۲۰ هزار واحد مسکونی برای کارگران و بازنشستگان تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی

■ عضویت اتاق تعاون ایران در اتاق بازرگانی بین‌المللی ICC

پایش ملے محیط کسب و کار ایران

بهار ۱۴۰۰

بهار ۱۳۹۹  
۶/۰۱

بهار ۱۴۰۰  
۵/۹۰

